

CNK W OCZACH NAUCZYCIELI

Dwa lata po otwarciu

Raport z badania
ilościowo-jakościowego

Marta Mieszczanek
Dział Badań
Centrum Nauki Kopernik
kwiecień-czerwiec 2012

SPIS TREŚCI

O BADANIU	2
Najważniejsze wnioski	3
PRZED WIZYTĄ W KOPERNIKU	6
Który raz w Koperniku?	6
Kiedy ostatnio?	6
Jaki charakter miała ta wizyta?	7
Problemy przy organizacji wizyty	8
WIEDZA O KOPERNIKU I PRZYGOTOWANIE DO WIZYTY	9
Przygotowanie do wizyty w CNK	9
Wiedza o wystawach, ekspozycji i ofercie CNK przed wizytą	11
Cel wizyty w CNK	11
NAUCZYCIEL W CNK – ZACHOWANIA	13
Jak nauczyciel postrzega swoją rolę w Centrum?	13
Jak nauczyciele zwiedzają? Dane z ankiety	15
Jak nauczyciele zwiedzają? Dane z obserwacji	16
OCENA WIZYTY I POSZCZEGÓLNYCH JEJ ASPEKTÓW	18
Ogólne zadowolenie z wizyty	18
Ocena poszczególnych aspektów wizyty	18
Najbardziej wartościowe elementy wizyty	20
REAKCJE MŁODZIEŻY	21
OFERTA CNK – ROZPOZNAWALNOŚĆ, OCENY	24
Eksponaty	26
Galerie	28
PO WIZYCIE	30
Wykorzystanie wiedzy z CNK w pracy	30
Co wymaga najpilniejszej zmiany?	31
Jakiego wsparcia merytorycznego oczekują nauczyciele?	32
INFORMACJE DEMOGRAFICZNE	34

Celem badania było uzyskanie opinii, ocen, wniosków od nauczycieli, którzy odwiedzili Centrum Nauki Kopernik lub/i planetarium Niebo Kopernika ze swoimi uczniami. Badanie miało pozwolić na przedstawienie rzetelnych danych liczbowych, dotyczących zadowolenia z wizyty, oceny jej wpływu na uczniów i nauczycieli, realizacji potrzeb, a także postrzegania własnej roli w przestrzeni CNK przez nauczycieli.

W badaniu wykorzystane zostały techniki ankiety pocztowej, wywiadu telefonicznego oraz obserwacji nieuczestniczącej. Ankieta pocztowa wysyłana była do szkół, które od czasu otwarcia Centrum dokonały rezerwacji grupowej i udało się dotrzeć do ich danych adresowych. Wysłano ok. 1500 ankiet, przy czym wypełnionych wróciło 361 (zwrot na takim poziomie jest dość standardowy, jeśli chodzi o technikę ankiety pocztowej). Dodatkową zachętą do wypełnienia ankiety był fakt, iż za jej odesłanie nauczyciele otrzymywali vouchery na bilety na wystawy stałe.

Chcąc uzupełnić dane z ankiety pocztowej, postanowiliśmy przeprowadzić wywiady telefoniczne z nauczycielami wylosowanymi spośród tych, którzy nie wypełnili ankiety pocztowej. Wywiadów takich zrealizowano 98. Ich kwestionariusz różnił się nieco od tego zawartego w ankiecie pocztowej – miało to na celu szerszą eksplorację niektórych aspektów (tak jak w przypadku sposobu przygotowywania się do wizyty w CNK) bądź też uproszczenie niektórych kwestii.

Ostatecznym uzupełnieniem naszego zbioru danych są dane pozyskane na drodze obserwacji nieuczestniczącej, przeprowadzonej w kwietniu i maju 2012. W sumie ośmiu obserwatorów podążało krok w krok za nauczycielami, którzy odwiedzali Centrum, obserwując ich zachowania i sposób zwiedzania. Uzyskaliśmy w ten sposób ok. 30 obserwacji swobodnych oraz ok. 60 obserwacji przeprowadzonych z użyciem gotowego kwestionariusza umieszczonego w serwisie moje-ankiety.pl.

Rozpoczynając badanie postawiliśmy przed nim szereg pytań, na które miało odpowiedzieć. Niestety, na niektóre z nich nie jesteśmy w stanie dziś udzielić odpowiedzi – min. na to, na jakie sposoby nauczyciele organizują wycieczkę do Centrum. Wynika to z faktu, że ankieta trafiła jedynie do tych, którzy wycieczkę organizowali samodzielnie (nie przez biura podróży) i pozostawili w Centrum swoje dane kontaktowe. Poniżej przedstawiamy najważniejsze aspekty odpowiedzi na pytania badawcze.

1. Jak nauczyciele ogólnie oceniają wizytę w CNK i Planetarium? Jak oceniają jej poszczególne elementy? Jaki jest poziom ich zadowolenia z wizyty?

- Ogólnie nauczyciele są **bardzo zadowoleni z wizyty w Centrum**. Najwyżej ocenili takie aspekty wizyty, jak wartość edukacyjna eksponatów i wystaw, oraz ich jakość merytoryczna. Najniżej – warunki zwiedzania.
- Warto zauważyć, że **Planetarium** znalazło się wśród elementów wizyty, które nauczyciele ocenili jako najbardziej wartościowe. Jest to ich zdaniem również jedna z rzeczy, którą dzieci zapamiętały najlepiej.

2. Co nauczycielom przeszkadzało podczas wizyty? Co rozwiązaliby inaczej? W jaki sposób? Czego im zabrakło?

- Jako największy problem podczas organizacji wizyty nauczyciele wymieniali oczywiście **system rezerwacji** (23% wskazań). Chcieliby również, aby w Centrum istniała możliwość wynajęcia przewodnika, lub by przynajmniej w galeriach była obecna większa liczba animatorów.
- Wielu nauczycieli przyznało, że problemem była dla nich **awaryjność eksponatów** (13%), które ich zdaniem powinny być szybciej naprawiane.
- Dla 12% problem stanowiły kwestie organizacyjne, min. związane z szatnią i bałaganem, jaki powstawał w kolejce do niej. Wskazywano także, że udogodnieniem byłoby wyznaczenie na terenie Centrum miejsc do odpoczynku, oddzielonych od hałaśliwej przestrzeni wystaw, gdzie można by było usiąść na dłuższą chwilę.

3. Z jakich elementów oferty edukacyjnej CNK nauczyciele korzystają przed wizytą i po niej? Z jakich chcieliby korzystać? Z jakich nie? Jaki jest ich stosunek do warsztatów im dedykowanych, zestawów edukacyjnych, „bazy wiedzy”, opisów eksponatów, konferencji, popołudni nauczycielskich?

- Tylko nieco ponad połowa nauczycieli uczestniczyła w Pikniku Naukowym. Inne elementy oferty edukacyjnej CNK są przez nich jeszcze słabiej rozpoznawalne, a korzysta z nich nie więcej, niż 17% nauczycieli. W tym kontekście nie dziwi fakt, że dość często padała propozycja, by CNK stworzyło listę mailingową szkół, na którą przesyłane byłyby informacje o warsztatach, skierowanych zarówno do nauczycieli, jak i do uczniów.

4. Jak nauczyciele postrzegają swoją rolę w Centrum i Planetarium? Jakie widzą możliwości wykorzystania innych edukatorów – np. animatorów? Czy wiedzą o tym, że mają możliwość z nimi porozmawiać, skorzystać z ich pomocy, wiedzy, umiejętności?

- Nauczyciele w ankiecie deklarowali, że uważają, iż nauczyciel powinien przygotować się do wizyty w Centrum tak, by móc wyjaśniać dzieciom eksponaty, z drugiej jednak strony stwierdzili także, że główny ciężar aktywizacji młodzieży powinien spoczywać na CNK.
- Nauczyciele, których obserwowano, rzadko wykazywali inicjatywę w aktywizowaniu dzieci, raczej zwiedzali CNK na własną rękę i wyjaśniali coś swoim uczniom, jeśli przypadkiem ich spotkali.
- Wyniki pokazują, że ok. 10% nauczycieli w ogóle nie wie o istnieniu animatorów, zaś kolejne 10% chciałoby, by każda grupa miała „swojego” animatora, który oprowadzałby ją po Centrum.

5. Czy i jakie możliwości realizacji własnych potrzeb edukacyjnych (poszerzenia kompetencji) nauczyciele widzą w CNK i Planetarium?

- Aż 97% nauczycieli przyznało, że wizyta w CNK to nie tylko rozrywka dla młodzieży, lecz także okazja dla nich samych, by w sposób aktywny sprawdzić swoją wiedzę, odświeżyć ją i nauczyć się czegoś ciekawego.
- Również dane z obserwacji wskazują, że jeśli nauczyciele zwiedzają Centrum, często „edukują” siebie nawzajem, wskazując ciekawe eksponaty kolegom i tłumacząc ich działanie. Z danych, które posiadamy, trudno wyciągnąć szersze wnioski, które dotyczyłyby tego pytania badawczego - być może mógłby to być obszar poddany dogłębszej eksploracji przy kolejnej edycji badania (jeśli taka nastąpi).

6. Czy nauczyciele przychodząc do Centrum / Planetarium planują realizację jakichkolwiek celów edukacyjnych? Czy za taki uważają rozbudzanie ciekawości, zainteresowania nauką? Czy im się to udaje? Czy lokują wizytę w CNK i Planetarium w procesie edukacyjnym?

- Aż 93% nauczycieli stwierdziło, że **wizyta w CNK jest elementem procesu edukacyjnego**. Nie mniej istotny jest aspekt rozrywkowy takiej wizyty. Pokazuje to, że choć dla nauczycieli ważna jest wartość merytoryczna wyprawy do Centrum, to zdają oni sobie sprawę również z tego, że ważna jest forma, w jakiej wiedza jest przekazywana.
- Również 93% nauczycieli stwierdziło, że **celem ich wizyty w Centrum było rozbudzenie zainteresowania dzieci nauką, światem**. Fakt, że ich ogólne zadowolenie z wizyty jest wysokie, pozwala sądzić, że cel ten został zrealizowany.
- Ok. 90% nauczycieli przyznaje również, że większość ich podopiecznych po wizycie w Centrum przejawia choćby krótkotrwałe zainteresowanie problematyką naukową.
- 41% nauczycieli stwierdziło, że **to możliwość samodzielnego eksperymentowania była największą zaletą wizyty**. Według 28% z nich jest to rzecz, którą uczniowie zapamiętali najlepiej.

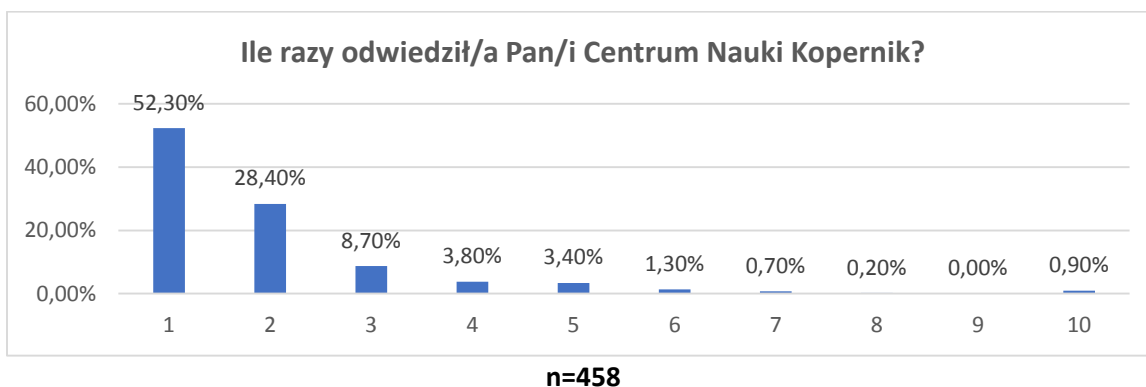
7. Czy nauczyciele zauważają u swoich uczniów jakieś zmiany po wizycie w CNK i Planetarium? Jeśli tak, to jakie? Co zdaniem nauczycieli dała im wizyta w CNK i Planetarium?

- Ponad połowa nauczycieli (53%) zauważyła, że po wizycie w CNK ich uczniowie **są bardziej zainteresowani lekcjami, na których poruszane są tematy związane z wizytą**. Nieco mniej przyznało, że uczniowie wykazują krótkotrwałe zainteresowanie problematyką naukową, rozwojem, funkcjonowaniem świata.
- Zdaniem nauczycieli najbardziej wartościowym elementem wizyty była **możliwość samodzielnego doświadczania**, na którą tak bardzo brakuje czasu w roku szkolnym, w trakcie lekcji.

PRZED WIZYTĄ W KOPERNIKU

KTÓRY RAZ W KOPERNIKU?

Ponad połowa ankietowanych nauczycieli (**52,3%**) była w Centrum Nauki Kopernik **tylko raz**. 28,4% odwiedziło nas dwukrotnie, a 8,7% - trzykrotnie. Niewielu jest nauczycieli, którzy odwiedzili Centrum cztery lub więcej razy – stanowią ok. 10% próby.

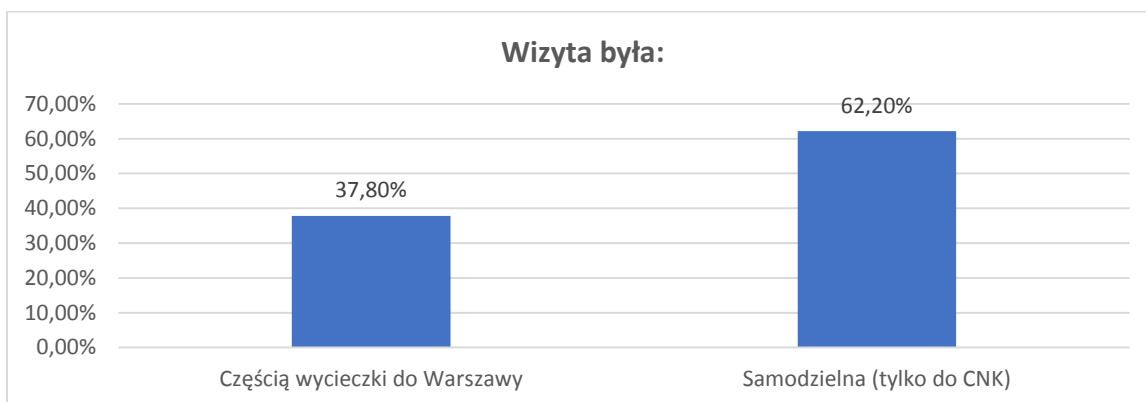
KIEDY OSTATNIO?

Spośród osób, które odwiedziły w przeszłości Kopernika, najwięcej – **38,85%** - przybyło do niego w **styczniu 2010 roku**. Sporo nauczycieli odwiedziło nas także we wrześniu, październiku i listopadzie 2011 roku, oraz w lutym i marcu 2012.

	2010	2011	2012
styczeń	38,85%	1,15%	8,05%
luty	0,00%	0,46%	11,03%
marzec	0,00%	1,38%	11,03%
kwiecień	0,00%	2,07%	5,98%
maj	0,23%	3,91%	6,67%
czerwiec	0,23%	3,68%	0,69%
lipiec	0,00%	2,53%	2,30%
sierpień	0,00%	1,84%	2,07%
wrzesień	0,00%	9,43%	0,46%
październik	0,00%	9,43%	0,23%
listopad	0,92%	10,34%	0,69%
grudzień	0,00%	7,82%	0,00%

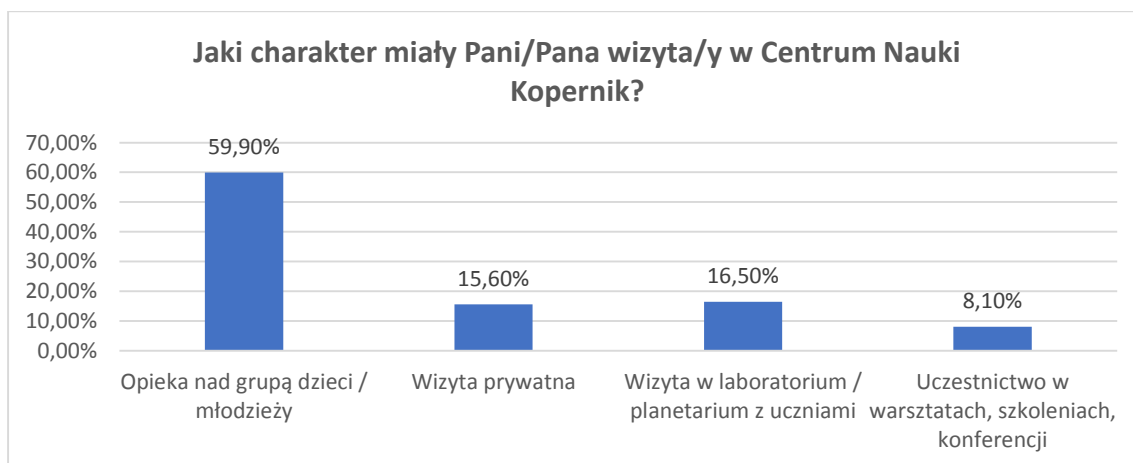
JAKI CHARAKTER MIAŁA TA WIZYTA?

Jak się okazuje, **większość nauczycieli była w CNK w wizytą samodzielną** – Centrum nie stanowiło tylko kolejnego punktu w programie wycieczki, lecz było samo jej celem. Tę „samodzielność” łączyć można z faktem, że blisko połowa ankietyowanych pracuje w placówkach znajdujących się w województwie mazowieckim, łatwiej im więc poświęcić cały dzień jedynie na zwiedzanie Centrum, niż ich kolegom z dalej położonych miejscowości.

n=458

Jak pokazuje poniższy wykres, zdecydowana większość nauczycieli – 84,4% - była w Centrum „służbowo”: opiekując się grupą wychowanków (59,9%), korzystając z nimi z laboratorium lub Planetarium (16,5%), czy też uczestnicząc w warsztatach, szkoleniach lub konferencjach (8,1%). Tylko 15,6% odwiedziło Kopernika prywatnie.

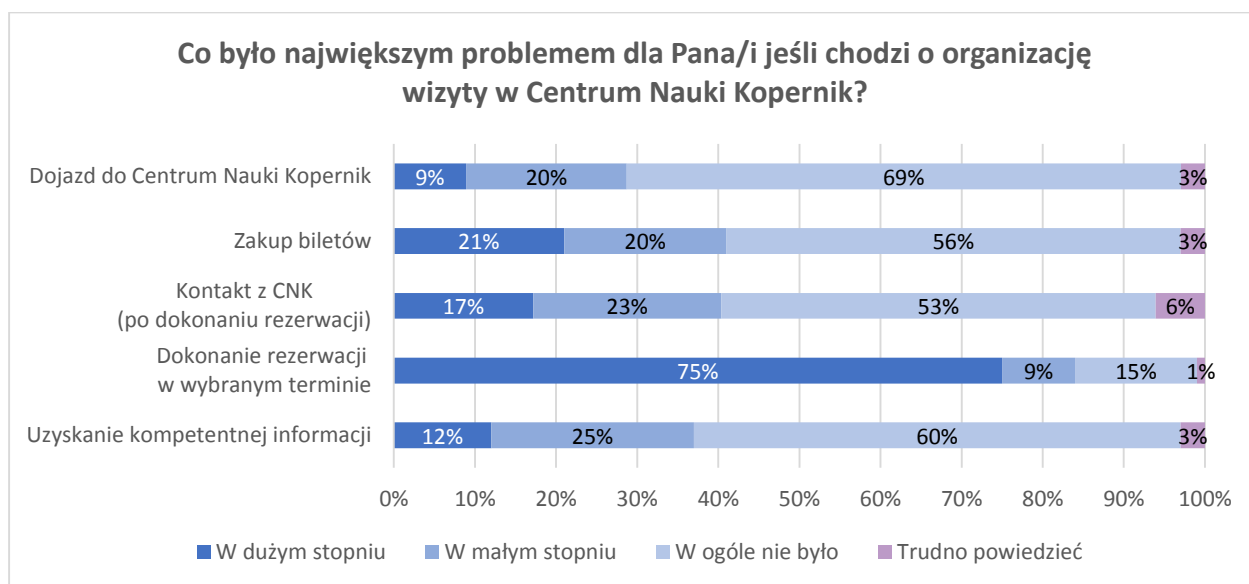
n=361

PROBLEMY PRZY ORGANIZACJI WIZYTY

Badanie potwierdziło to, co powszechnie było wiadomo: dla nauczycieli **głównym problemem było dokonanie rezerwacji w wybranym terminie**. Aż 75% z nich stwierdziło, że był to duży problem, a kolejne 9% przyznało, że choć w małym stopniu, to jednak okazało się to trudne. **Tylko 15% stwierdziło, że zrobienie rezerwacji na wybrany termin nie stanowiło dla nich żadnego problemu**. Sądzę, że przy ewentualnym powtarzaniu badania należałoby ponownie zapytać o ten aspekt organizacji wizyt grupowych, bowiem to nauczyciele są głównymi odbiorcami wprowadzanego obecnie systemu rezerwacji internetowej: ich odpowiedzi stanowiłyby podstawę do jego oceny.

Dla 21% dużym problemem był zakup biletów; dla kolejnych 20% był to również problem, choć nieco mniejszy. Prawdopodobnie wiąże się to z wyżej opisaną sytuacją z rezerwacjami, których ilość jest ograniczona pojemnością budynku: stąd wolne terminy szybko się wyczerpywały. Dla ponad połowy nauczycieli zakup biletów nie stanowił jednak żadnego problemu.

Podobnie, dla ponad połowy nauczycieli nie rodził problemów kontakt z CNK po dokonaniu rezerwacji. W dużym stopniu utrudniło to organizację wizyty 17% nauczycieli, w mniejszym – 23%. Dużo mniej problematyczne okazało się uzyskanie kompetentnej informacji (stanowiące duży problem jedynie dla 12% ankietowanych) oraz dojazd do Centrum (będący dużym problemem dla 9% nauczycieli).

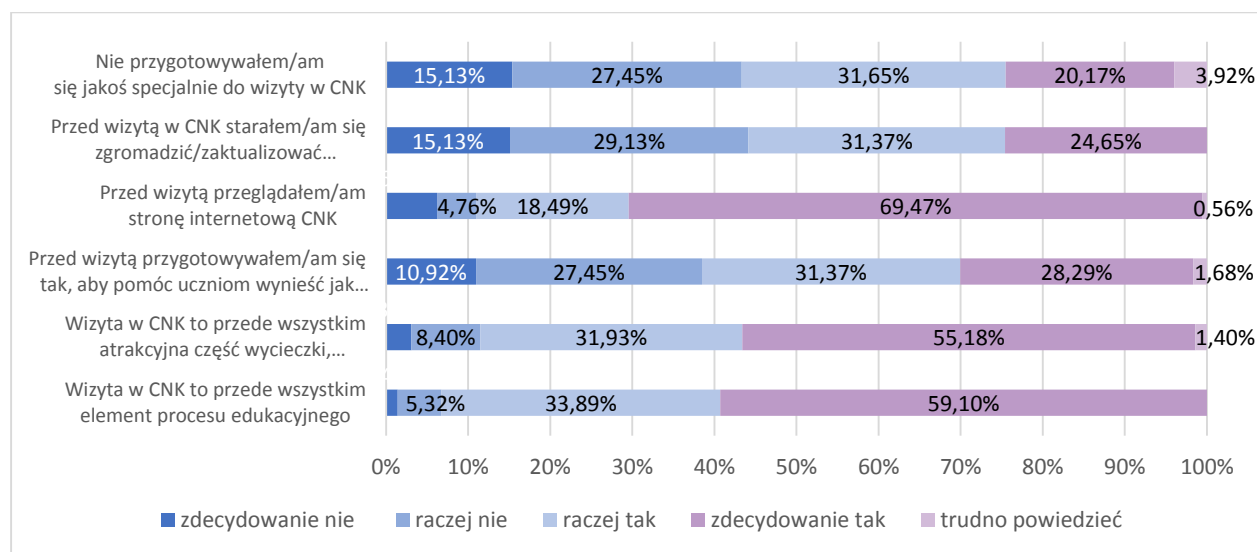
n=458

PRZYGOTOWANIE DO WIZYTY W CNK

Zamieszczone poniżej wykresy ilustrują zgodność respondentów z szeregiem twierdzeń, dotyczących sposobu, w jaki przygotowywali się oni do wizyty w CNK, oraz tego, jak traktują oni samą wizytę – jako rozrywkę dla młodzieży, czy też element procesu edukacyjnego. Prezentujemy osobno wyniki dla respondentów wypełniających ankietę pocztową i dla tych, którzy udzielali wywiadów telefonicznych – wywiad telefoniczny miał być niejako poszerzeniem ankiety pocztowej, stąd też pojawiły się w nim pytania podobne, lecz nie identyczne z tymi w ankiecie pocztowej. W wywiadzie telefonicznym zrezygnowaliśmy także z pięciostopniowej skali zgodności z danym twierdzeniem, na rzecz skali trójstopniowej. W pierwszej kolejności omówimy dane pochodzące z ankiet pocztowych.

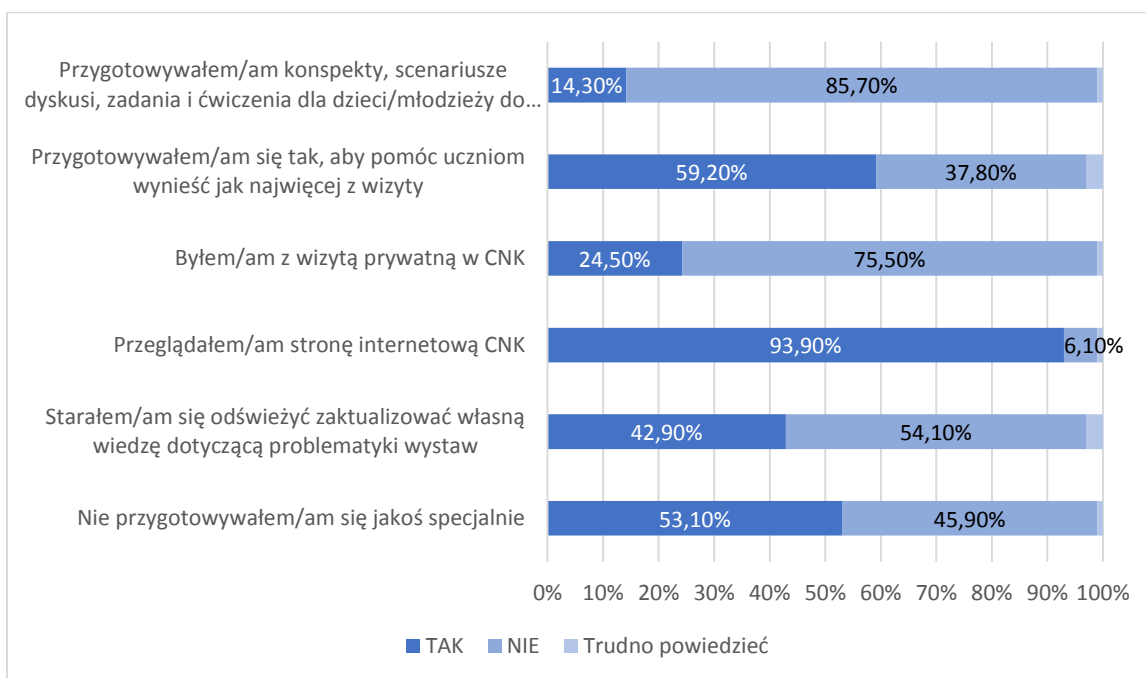
Ponad połowa ankieterów (51,8%) stwierdziła, że „nie przygotowywała się jakoś specjalnie do wizyty w CNK”. Z drugiej jednak strony 56% „starano się zgromadzić/zaktualizować informacje o wystawach, eksponatach etc.”, 59% „przygotowywało się tak, aby pomóc uczniom wynieść jak najwięcej z wizyty w CNK”, zaś aż 88% „przeglądało stronę internetową CNK”.

Zdecydowana większość nauczycieli (87%) zgodziła się ze stwierdzeniem, że „wizyta w CNK to przede wszystkim atrakcyjna część wycieczki, rozrywka dla dzieci i młodzieży”. Nie należy jednak bić na alarm: **aż 93% stwierdziło także, że „wizyta w CNK to przede wszystkim element procesu edukacyjnego”.** Jak widać, dla nauczycieli obie te funkcje wycieczki do Centrum są równie istotne, co może świadczyć o tym, że **postrzegają CNK jako miejsce łączące rozrywkę z edukacją.**

Również ponad połowa respondentów wywiadów telefonicznych stwierdziła, że nie przygotowywała się do wizyty w Centrum „jakoś specjalnie”. Podobnie jednak, jak respondenci ankiety pocztowej, przyznali oni także, że przygotowywali się tak, by pomóc uczniom wynieść jak najwięcej z wizyty (59,2%), starali się odświeżyć swoją wiedzę dotyczącą problematyki wystaw (42,9%), lub przeglądali stronę internetową CNK (93%) . Proporcje rozkładają się więc podobnie.

Okazuje się, że niewielu nauczycieli – zaledwie 14,3% - przed wizytą przygotowywało konspekty, scenariusze dyskusji czy ćwiczenia dla swoich wychowanków, które mogliby wykorzystać w związku z wizytą. Nieco większa część – 24,5% - odwiedziło wcześniej Kopernika prywatnie, by zrobić „rozeznanie w terenie”.

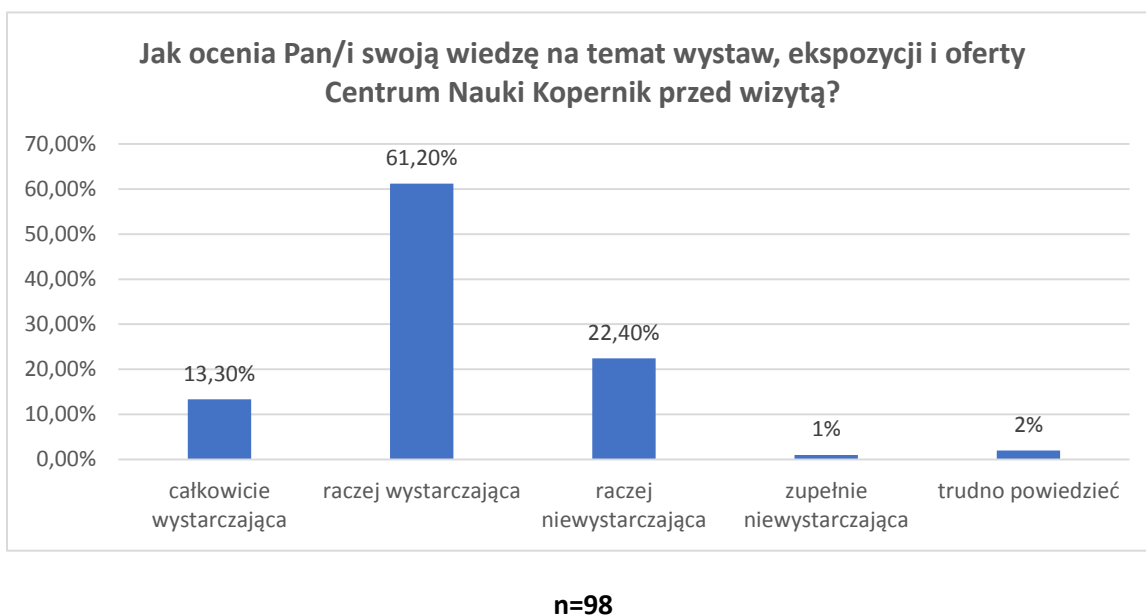

Dane te pokazują, że nauczyciele po prostu nie uważają za coś „specjalnego” przeglądania strony CNK, odświeżania swojej wiedzy o wystawach czy eksponatach, oraz przygotowywania się tak, by pomóc uczniom w wyniesieniu z wizyty jak największej wiedzy. Nasuwa się pytanie: co w takim razie uważają za „specjalne przygotowania” i czy uważają, że są one konieczne przed taką wizytą? Jest to kolejny wątek, który można poruszyć w wypadku ewentualnej kontynuacji badania.

WIEDZA O WYSTAWACH, EKSPOZYCJI I OFERCIE CNK PRZED WIZYTĄ

O stan wiedzy na temat wystaw i oferty CNK przed wizytą zapytaliśmy tylko nauczycieli uczestniczących w wywiadach telefonicznych.

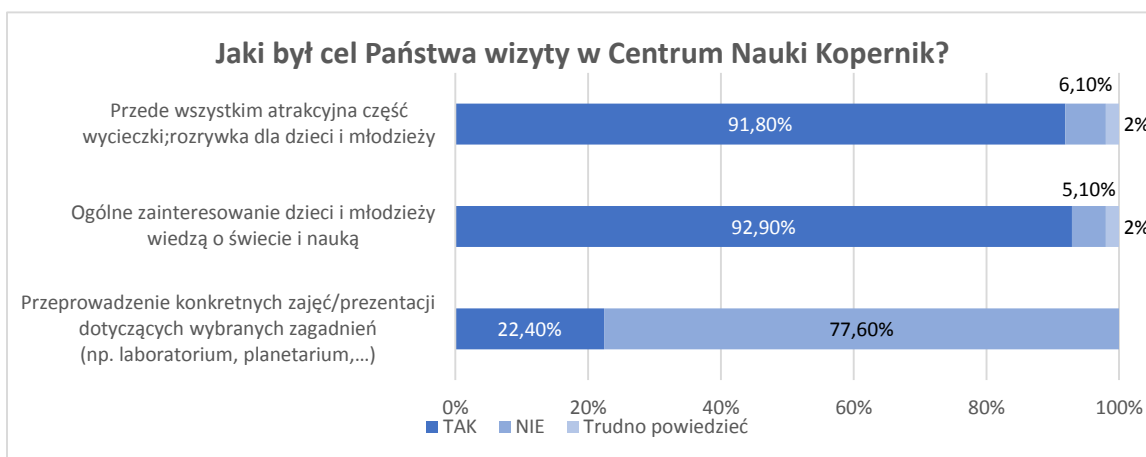
61,2% z nich określiła swoją wiedzę jako „raczej wystarczającą” – jedynie 13,3% było przekonanych, że ich wiedza była całkowicie wystarczająca. Za to ponad 1/5 respondentów przyznała, że to, co wiedzieli o wystawach i ofercie CNK przed wizytą, było „raczej niewystarczające”.

CEL WIZYTY W CNK

Nauczycieli ankietowanych telefonicznie zapytaliśmy także, jaki był cel ich wizyty w CNK. Rozkład odpowiedzi pokazuje, że również dla nich dwie z pozoru wykluczające się funkcje wycieczki do Centrum są jednakowo ważne. 92,9% stwierdziło bowiem, że ich celem było „ogólne zainteresowanie dzieci i młodzieży wiedzą o świecie i nauką”. Niewiele mniej, bo 91,8% przyznało, że wizyta była atrakcyjną częścią wycieczki, rozrywką dla ich podopiecznych.

Ponad 1/5 nauczycieli stwierdziła, że ich celem było przeprowadzenie konkretnych zajęć, prezentacji dotyczących wybranych zagadnień. Na pytanie, czy mieli jakieś inne cele niż te wymienione w kafeterii, odpowiedziało 42 nauczycieli. Wśród najczęściej wymienianych celów pojawiała się pokazanie dzieciom, że nauka nie musi być nudna, zainteresowanie ich czymś innym niż grami komputerowymi. Kilku nauczycieli zadeklarowało, że wizyta w Centrum była częścią większego projektu edukacyjnego.

n=98

JAK NAUCZYCIEL POSTRZEGA SWOJĄ ROLĘ W CENTRUM?

Poprosiliśmy nauczycieli (zarówno tych wypełniających ankietę pocztową, jak i tych udzielających wywiadów telefonicznych) o ustosunkowanie się do szeregu twierdzeń dotyczących ich roli w trakcie wizyty w CNK z uczniami. Wyniki pozwalają odpowiedzieć na jedno z ważniejszych pytań, jakie stawialiśmy przed tym badaniem: jak nauczyciele postrzegają swoją rolę w Centrum i Planetarium?

Dane przedstawione na poniższym wykresie są dość optymistyczne i pokazują, że nauczyciele nie przychodzą do Centrum jedynie jako opiekunowie grup, których głównym zadaniem jest pilnowanie porządku.

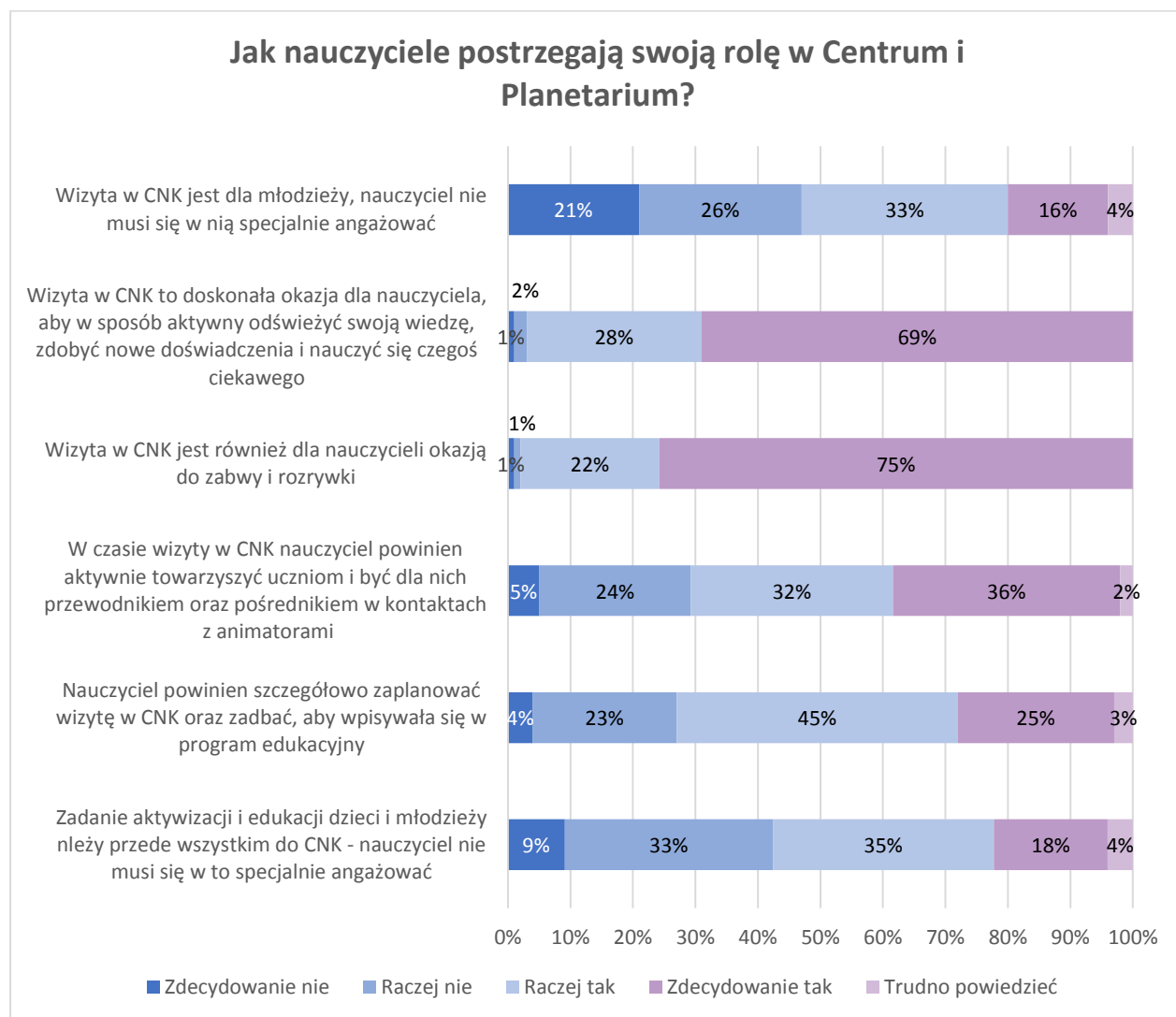
Zdecydowana większość bowiem (aż 97%) stwierdziła, że wizyta w Centrum również dla nich jest świetną okazją, aby mogli odświeżyć swoją wiedzę, zdobyć nowe doświadczenia i czegoś się nauczyć, a przy tym – jest to dla nich także świetna rozrywka. Widać więc, że do Centrum przybywają nie tylko „służbowo”, z obowiązku, lecz także, by się rozwijać.

70% nauczycieli stwierdziło także, że przedstawiciel ich zawodu **przed wizytą powinien się dokładnie przygotować**, zadbać, by program wizyty pasował do programu nauczania. Ten wynik zdaje się potwierdzać hipotezę, że przygotowania takie jak przeglądanie strony CNK, odświeżanie swojej wiedzy o wystawach czy eksponatach są dla większości nauczycieli czymś naturalnym, niejako wchodzącym w zakres ich obowiązków służbowych.

Niewiele mniej, bo 68% ankietowanych przyznało, że ich zdaniem nauczyciel powinien aktywnie towarzyszyć uczniom podczas zwiedzania, być gotowym pełnić rolę przewodnika, a także pośrednika w kontaktach z animatorami. Jest to kwestia niewątpliwie związana ze stopniem przygotowania danego nauczyciela.

Co zaskakujące w kontekście powyższych wyników, 53% badanych uważa, że zadanie aktywizacji młodzieży w czasie wizyty należy głównie do załogi CNK, a nie do nauczycieli, zaś 49% zgadza się ze stwierdzeniem, że wizyta w Centrum jest dla młodzieży i nauczyciel nie musi się w nią specjalnie angażować.

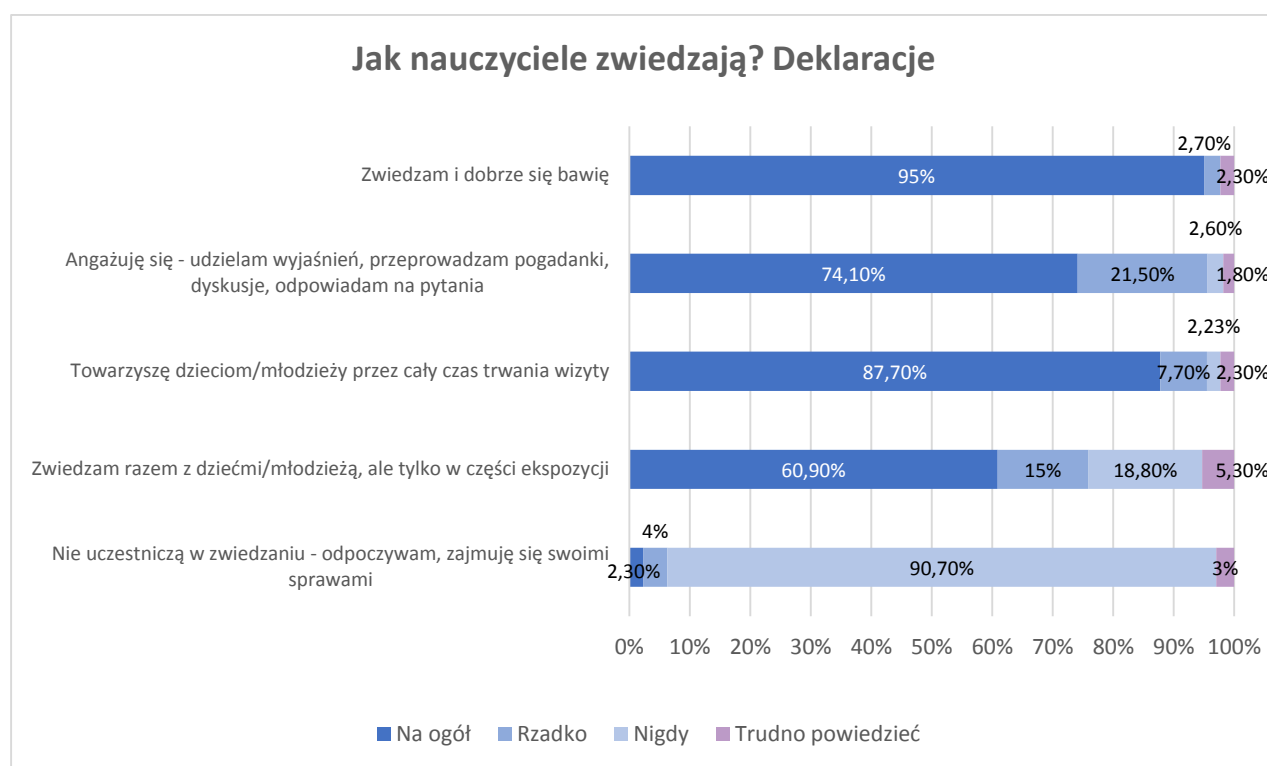
Być może jest tak, że choć nauczyciele uważają, że do wizyty należy się sumiennie przygotować, to jednak główne pole do popisu pozostawiają animatorom CNK jako tym, którzy najlepiej znają eksponaty, sami zaś starają się zgłębiać tajniki wystaw bardziej pod swoim kątem – swoją pomoc oferując uczniom, kiedy animatorów akurat nie ma „pod ręką”. Trudno jednak o tym wnioskować z uwagi na fakt, że były to pytania zamknięte i nauczyciele nie mieli możliwości skomentowania swoich wyborów.

JAK NAUCZYCIELE ZWIEDZAJĄ? DANE Z ANKIETY

Chcieliśmy też dowiedzieć się, co nauczyciele właściwie robią, kiedy są w przestrzeni CNK? Zapytaliśmy ich więc, jak najczęściej spędzają czas wizyty w Centrum.

95% z nich stwierdziło, że na ogół „zwiedza i dobrze się bawi”. 87,7% zadeklarowało, że na ogół towarzyszy dzieciom przez cały czas trwania wizyty, zaś 60,9% - że towarzyszy im cały czas, ale tylko w części ekspozycji. 74% nauczycieli stwierdziło, że na ogół angażuje się w zwiedzanie, udzielając wyjaśnień, odpowiadając na pytania młodzieży, czy przeprowadzając dyskusje. Zaledwie 6% przyznało, że na ogół lub czasem nie uczestniczy w zwiedzaniu – odpoczywa bądź zajmuje się swoimi sprawami.

n=458

Dane pochodzące z ankiet są więc optymistyczne: nauczyciele co prawda nie zawsze angażują się w zwiedzanie z podopiecznymi na 100%, ale starają się porządnie przygotować do wizyty, by w razie czego służyć im pomocą, i „na ogół” tą pomocą służą, no i przede wszystkim – dla nich samych jest to okazja do dobrej zabawy i zdobycia nowych doświadczeń.

W tym kontekście ciekawe są dane, jakie zebraliśmy podczas obserwacji nauczycieli, przeprowadzonych w kwietniu i maju 2012. Udało nam się dokonać 95 takich obserwacji, polegających na „śledzeniu” poczynañ nauczyciela w przestrzeni Centrum od momentu przekroczenia bramki wejściowej, aż do opuszczenia budynku (lub dłuższego niż 30 minut „postoju” w Bistro WIEM). Liczba obserwacji nie pozwala co prawda na wyciąganie „twardych” wniosków. Można jednak stawiać pewne hipotezy, które w ciekawy sposób kontrastują z przytoczonymi przed chwilą danymi z ankiet.

Obserwacje pokazały przede wszystkim, że **najczęściej wizyta przebiega następująco: nauczyciel wprowadza dzieci do CNK, podaje godzinę zbiórki i pozwala uczniom zwiedzać na własną rękę.** Niezwykle rzadko zwraca ich uwagę na jakieś konkretne eksponaty. Sam albo zwiedza Centrum z kolegami, albo po chwili rezygnuje i zasiada w Bistro WIEM, gdzie zostaje aż do godziny zbiórki.

Jeśli zwiedza Centrum, nie oznacza to jeszcze, że dociera do wszystkich galerii.

▪ **Najbardziej odwiedzane galerie:**

- Bzzz! (dla najmłodszych) – nie odwiedziło jej ponad 90% nauczycieli
- Strefa Światła (nieco ukryta) – nie odwiedziło jej ponad 70% nauczycieli
- Re:generacja (też z boku) – nie odwiedziło jej 60% nauczycieli, co ciekawe, ci, którzy już tam dojdą, spędzają w galerii powyżej 30, a nawet 45 minut (w sumie 25% nauczycieli)

▪ **Najchętniej odwiedzane galerie:**

- Korzenie Cywilizacji: odwiedziło ją ponad 80% nauczycieli, 14% spędziło tam ponad 45 minut (najwięcej)
- Człowiek i Środowisko: nauczyciele spędzają tam zazwyczaj 15-45 minut (w sumie tyle czasu spędza tam prawie 40% nauczycieli), a ponad 30% w ogóle tam nie dociera
- Świat w Ruchu: nauczyciele spędzają tam również 15-45 minut (także niecałe 40%), 35% w ogóle tam nie dociera

- **Najmniej chętnie używane są eksponaty body-on** – bardzo rzadko i jedynie, jeśli nie ma do nich żadnej kolejki, a najlepiej – nikogo w okolicy. Wyjątkiem jest Trzęsienie Ziemi, na które niektórzy nauczyciele decydują się za namową swoich uczniów. Eksponatem *baríki mydlane* bawią się nauczyciele, którzy przyszli się pobawić w Centrum (nie zdarzyło się, żeby cokolwiek mówili do uczniów w tym miejscu).

- **Najchętniej używane są eksponaty wymagające chwili zastanowienia** (np. łamigłówki logiczne) lub precyzji, zwłaszcza, gdy w okolicy nie ma ludzi.
- Przy eksponatach, do uruchomienia których potrzebne jest tylko naciśnięcie czegoś podchodzą, naciskają i zazwyczaj nie czekają na efekt

Jeśli chodzi o **pełnienie roli edukatora**, zaobserwowano trzy rzeczy:

- **Nauczyciele niezwykle rzadko polecają swoim uczniom konkretne eksponaty**, mówią im, co warto obejrzeć, bo np. jest związane z programem nauczania
- Niektórzy nauczyciele, **gdy spotykają swoich uczniów w przestrzeni galerii, tłumaczą im działanie wybranych eksponatów**, widać jednak, że nie jest to działanie zaplanowane.
- Chętnie za to pokazują ciekawe eksponaty swoim kolegom, im tłumacząc, o co w nich chodzi, jakie zjawiska ilustrują, polecając kolejne związane z danym tematem.

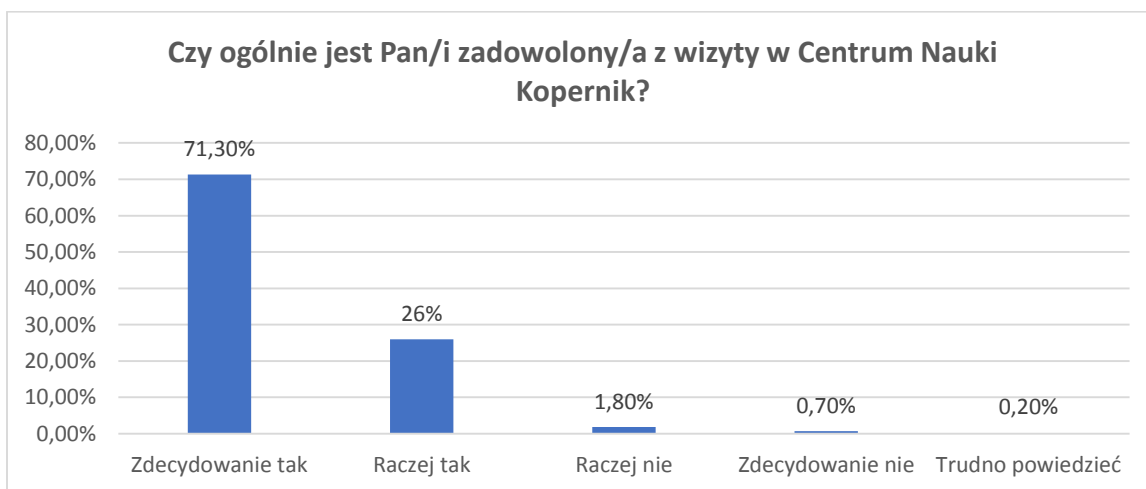
Animatorzy, którzy w założeniu powinni wspomagać nauczycieli w ich pracy edukacyjnej, są przez nich zazwyczaj traktowani jak **źródło informacji topograficznej**: nauczyciele pytają ich, gdzie znajdują się toalety, jak dojść do jakiejś galerii lub o to, czy mogą wyjść do bistro i wrócić. Pewna część nauczycieli manifestuje swoje niezadowolenie z **braku możliwości wynajęcia przewodnika**, część zaś zabiera ze sobą do Centrum przewodnika wycieczki do Warszawy i oczekuje, że to on oprowadzi ich po CNK.

Jak łatwo zauważyć, wyniki obserwacji znacznie różnią się od tego, co nauczyciele deklarowali w ankietach. Nie ma podstaw by podejrzewać nauczycieli wypełniających ankietę, czy udzielających wywiadów, o nieszczerść. Oczywiście należy wziąć poprawkę na to, że jawne deklaracje zawsze będą nieco bardziej entuzjastyczne, niż dane z tajnych obserwacji, jednak główny powód tej rozbieżności tkwi prawdopodobnie gdzie indziej. Otóż ankiety pocztowe zostały rozesłane do ponad tysiąca szkół: wróciło do nas 361 wypełnionych arkuszy. Jest bardzo prawdopodobne, że wypełnili je po prostu nauczyciele, którzy „z natury” są bardziej zaangażowani w swoją pracę, zależy im na ciągłym polepszaniu procesu edukacyjnego, i dlatego uznali, że nasza ankieta jest istotna. Nauczyciele zaś, których obserwowaliśmy, byli dobierani losowo – jest bardzo prawdopodobne, że trafiliśmy na nauczycieli, którzy nie odesłaliby ankiety pocztowej.

OCENA WIZYTY I POSZCZEGÓLNYCH JEJ ASPEKTÓW

OGÓLNE ZADOWOLENIE Z WIZYTY

Niemal wszyscy nauczyciele – **97,3%** - są zadowoleni ze swojej wizyty w CNK, przy czym wypada zaznaczyć, że większość, bo aż 71,3%, jest z niej zdecydowanie zadowolona, podczas gdy 26% - raczej zadowolona. Jedynie 2,5% ankietowanych było niezadowolonych z wizyty.

n=455

Prosiłiśmy nauczycieli, by podali uzasadnienie swojej oceny. Ich odpowiedzi nie da się ująć w wykresie, są one bowiem bardzo indywidualne – dla niemal każdego nauczyciela powodem wystawienia takiej, a nie innej oceny było co innego. Jednak wątkiem, który przewija się najczęściej, jest **nieszablonowość Kopernika i to, że daje zwiedzającym możliwość osobistego doświadczania nauki**.

OCENA POSZCZEGÓLNYCH ASPEKTÓW WIZYTY

Nauczycieli wypełniających ankietę pocztową poprosiliśmy, by, w skali od 1 do 5, ocenili szereg poszczególnych aspektów wizyty.

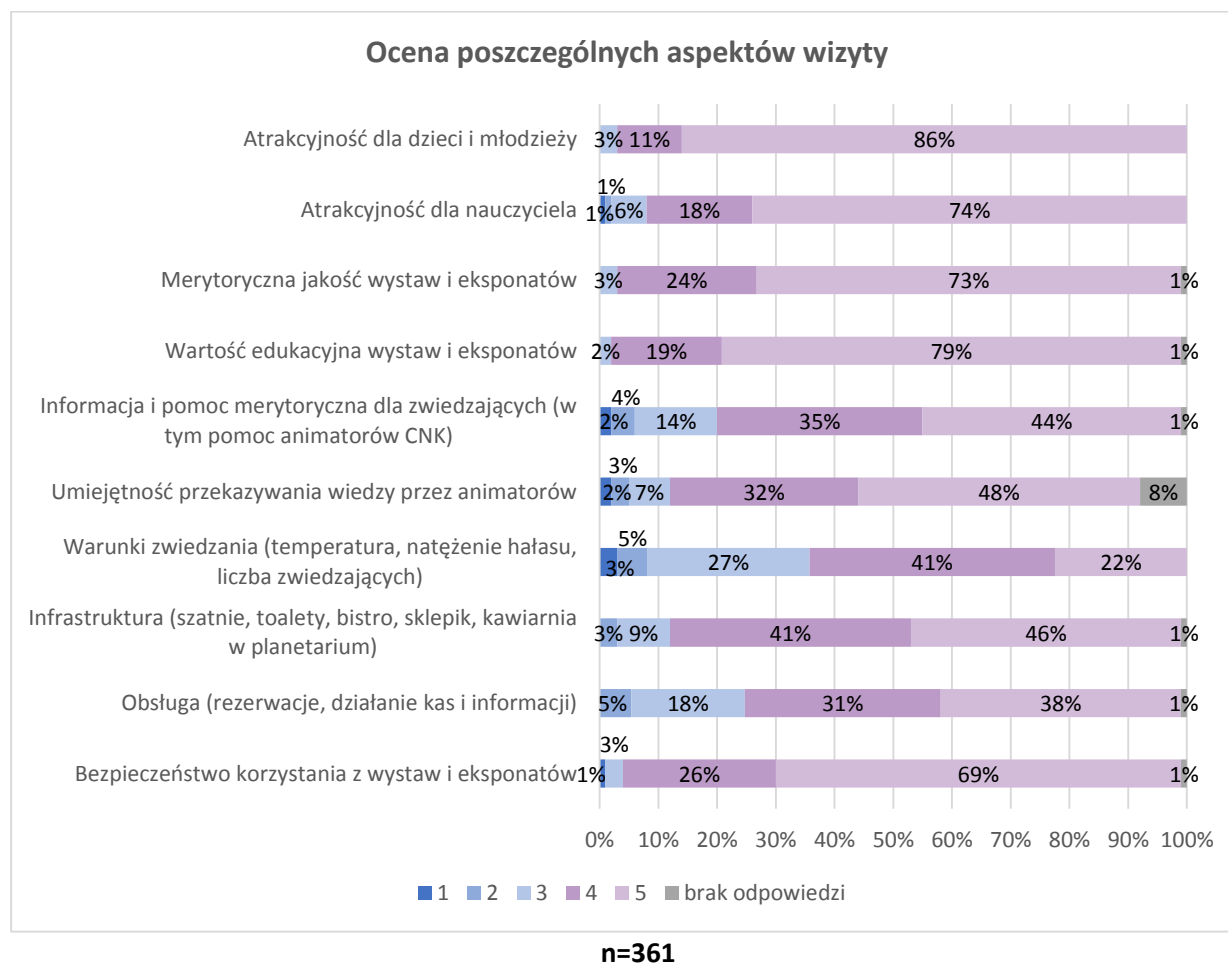
Najwyżej została oceniona **wartość edukacyjna wystaw i eksponatów**: aż **98% ankietowanych przyznało jej oceny 4 lub 5** (przy czym aż 79% wybrało najwyższą notę). Podobnie entuzjastycznie oceniona została **merytoryczna jakość wystaw i eksponatów** – tu **97% badanych wybrało oceny 4 (24%) lub 5 (73%)**. Podobnie oceniono atrakcyjność wystaw dla dzieci i młodzieży: pozytywne noty wystawiło również 97% nauczycieli, przy czym przeważały „piątki” (86%). 92% stwierdziło, że wystawy były atrakcyjne również dla samych nauczycieli.

95% nauczycieli pozytywnie oceniło bezpieczeństwo korzystania z wystaw i eksponatów.

87% ankietowanych nauczycieli pozytywnie oceniło infrastrukturę CNK – szatnie, toalety, sklepik czy kawiarnię w planetarium. Niższe noty – 69% ocen pozytywnych – zebrała obsługa, a więc system rezerwacji, działanie kas oraz informacji. W tym wypadku niższe noty nie powinny dziwić, należy bowiem pamiętać, że dla wielu nauczycieli dokonanie rezerwacji było największym problemem przy organizacji wizyty.

Najniżej oceniono warunki zwiedzania: pozytywne oceny wybrało 63% nauczycieli. Nie jest jednak aż tak źle – kolejne 27% wybrało ocenę środkową, 3, a zatem tylko 10% ankietowanych było naprawdę niezadowolonych z warunków, w jakich przyszło im zwiedzać Centrum.

80% badanych pozytywnie oceniło umiejętność przekazywania wiedzy przez animatorów. Zarówno ci, którzy wybrali oceny negatywne, jak i ci, którzy nie wybrali żadnej z ocen, w polu komentarza najczęściej pisali, że po prostu nie spotkali animatorów lub nie szukali ich pomocy. 79% ankietowanych pozytywnie oceniło również informację i pomoc merytoryczną dla zwiedzających.

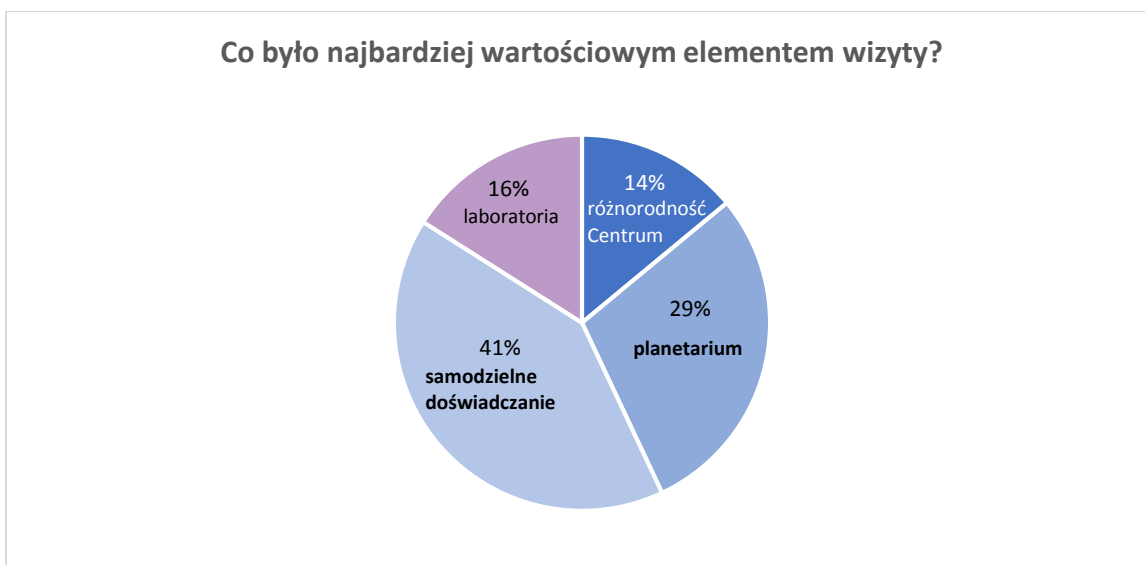
NAJBARDZIEJ WARTOŚCIOWE ELEMENTY WIZYTY

Zapytaliśmy ankietowanych, jakie ich zdaniem były trzy najbardziej wartościowe elementy wizyty. Ogółem uzyskaliśmy 764 rekordy, jednak większość z nich nie dawała się przyporządkować do żadnej konkretnej kategorii: były zbyt szczegółowe. Na wykresie uwzględniono więc te elementy, które wymieniono więcej niż 20 razy.

Za najbardziej wartościowy element wizyty uznano możliwość samodzielnego doświadczania, uczestniczenia w eksperymentach, samodzielnego decydowania, jak, kiedy i z których eksponatów korzystać.

Drugim najbardziej wartościowym elementem zostało **Planetarium** – zarówno za to, że robi niezwykle wrażenie, jak i za wartość edukacyjną prezentowanych filmów.

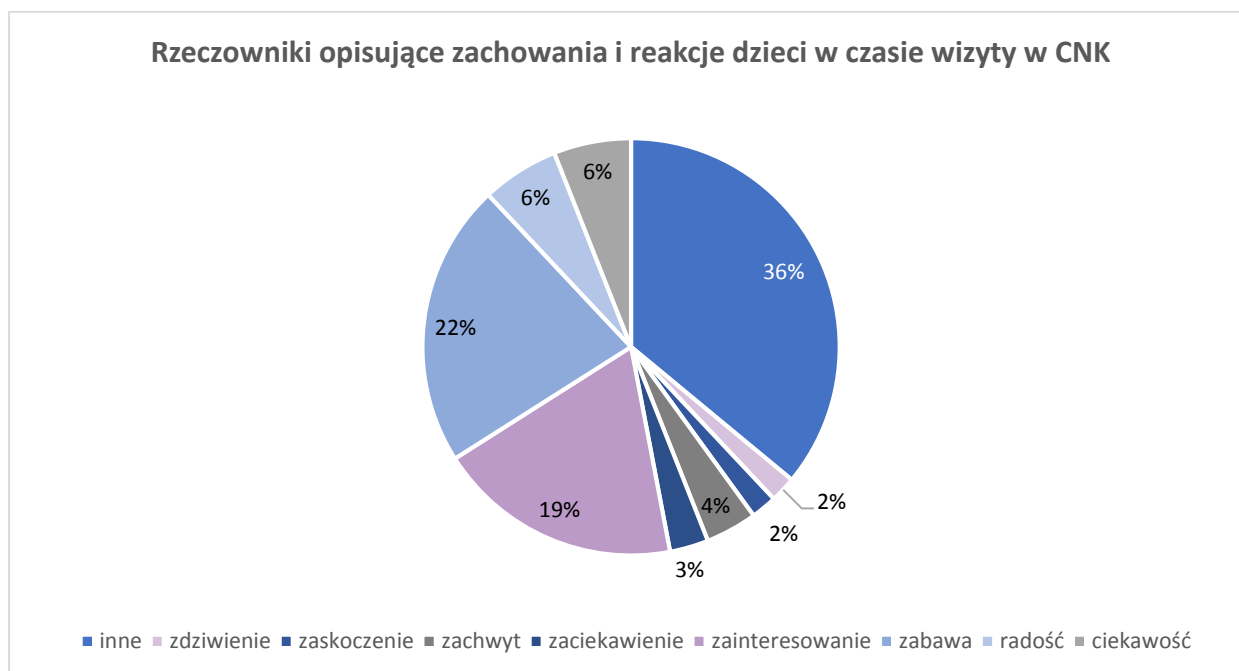
Ważne okazały się **laboratoria**, dające możliwość przeprowadzania doświadczeń w większym skupieniu, niż w galeriach, oraz pod okiem specjalisty, oraz różnorodność Centrum, dzięki której każdy może w nim znaleźć coś, co go zainteresuje.

REAKCJE MŁODZIEŻY

Aby dowiedzieć się, jak uczniowie reagują na wizytę w Koperniku, poprosiliśmy nauczycieli, by opisali te reakcje 4 (ankieta pocztowa) lub 6 (wywiad telefoniczny) rzeczownikami. Podobnie jak w przypadku poprzednich pytań otwartych, różnorodność odpowiedzi była ogromna, stąd na wykresie zamieszczono tylko te rzeczowniki, które powtórzyły się więcej niż 20 razy.

Najczęściej używanymi określeniami były **zabawa** (22% rzeczowników) i **zainteresowanie** (19% rzeczowników).

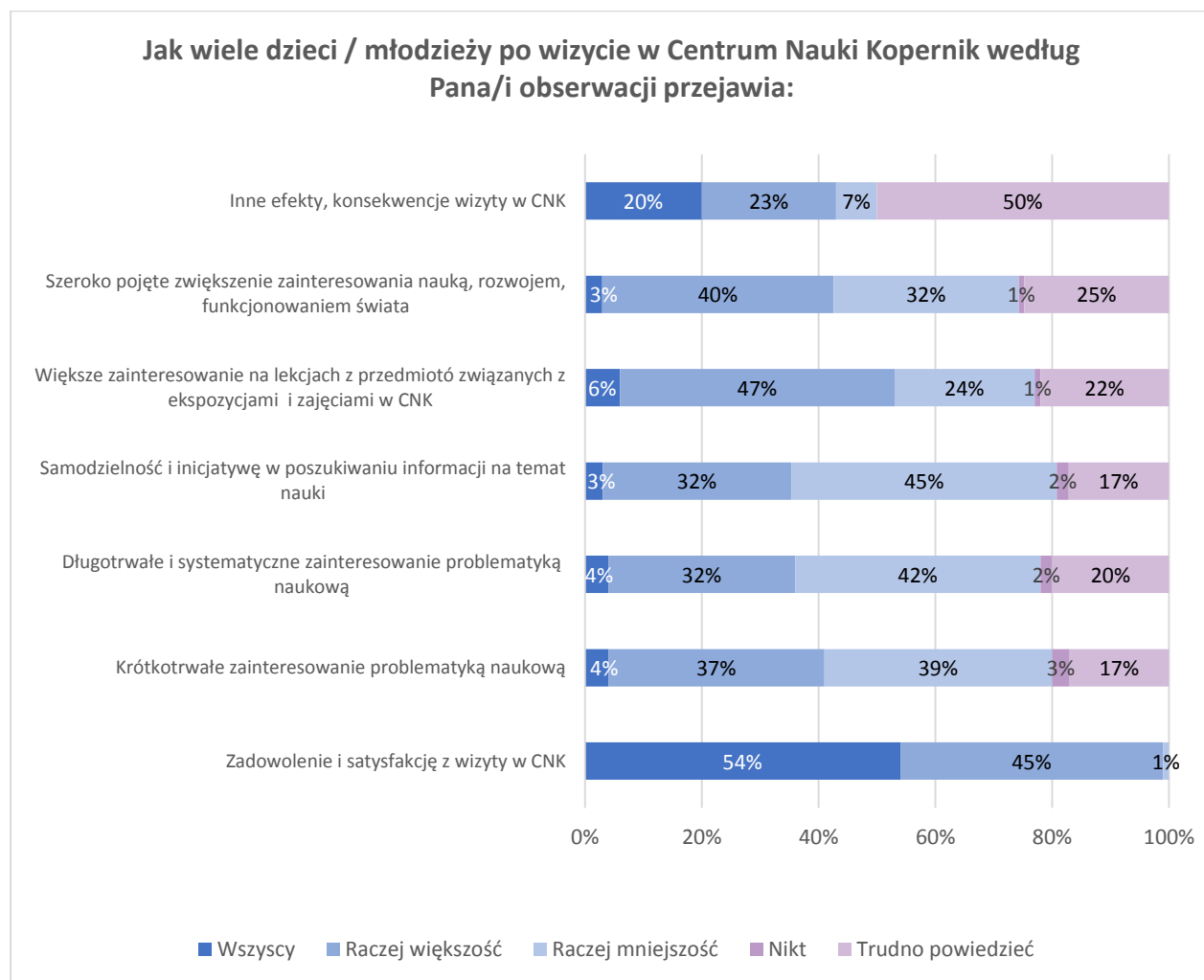

Poprosiliśmy nauczycieli, by ocenili również, jak ich zdaniem dzieci/młodzież reagowały na wizytę w Centrum.

54% z nich stwierdziło, że wszyscy podopieczni odczuwali zadowolenie i satysfakcję z wizyty w CNK, 45% - że przejawiała je raczej większość dzieci.

47% nauczycieli przyznało również, że **raczej większość ich podopiecznych przejawiała po wizycie w Centrum większe zainteresowanie na lekcjach z przedmiotów, które były związane z ekspozycjami i zajęciami w CNK**. Większość podopiecznych 40% nauczycieli przejawiała zaś „szeroko pojęte zwiększenie zainteresowania nauką, rozwojem, funkcjonowaniem świata”.

Według 37% nauczycieli większość ich uczniów przejawiała krótkotrwałe zainteresowanie problematyką naukową, zaś wedle 32% nauczycieli – większość przejawiała długotrwałe zainteresowanie taką problematyką oraz samodzielność i inicjatywę w poszukiwaniu informacji na temat nauki. Odsetki nauczycieli, którzy stwierdzili, że takie zachowania przejawiają wszyscy ich podopieczni, są dość niewielkie – od 3 do 6 procent. Bardzo niewielu nauczycieli stwierdziło jednakże, że żaden z ich uczniów nie przejawia wymienionych w ankiecie zachowań.

n=455

Zdaniem nauczycieli, uczniowie **najlepiej zapamiętali z Kopernika symulację trzęsienia ziemi, samodzielne eksperymentowanie oraz wizytę w Planetarium**. W pamięć zapadła im także przestrzeń poświęcona bańkom mydlanym oraz Teatr Robotyczny.

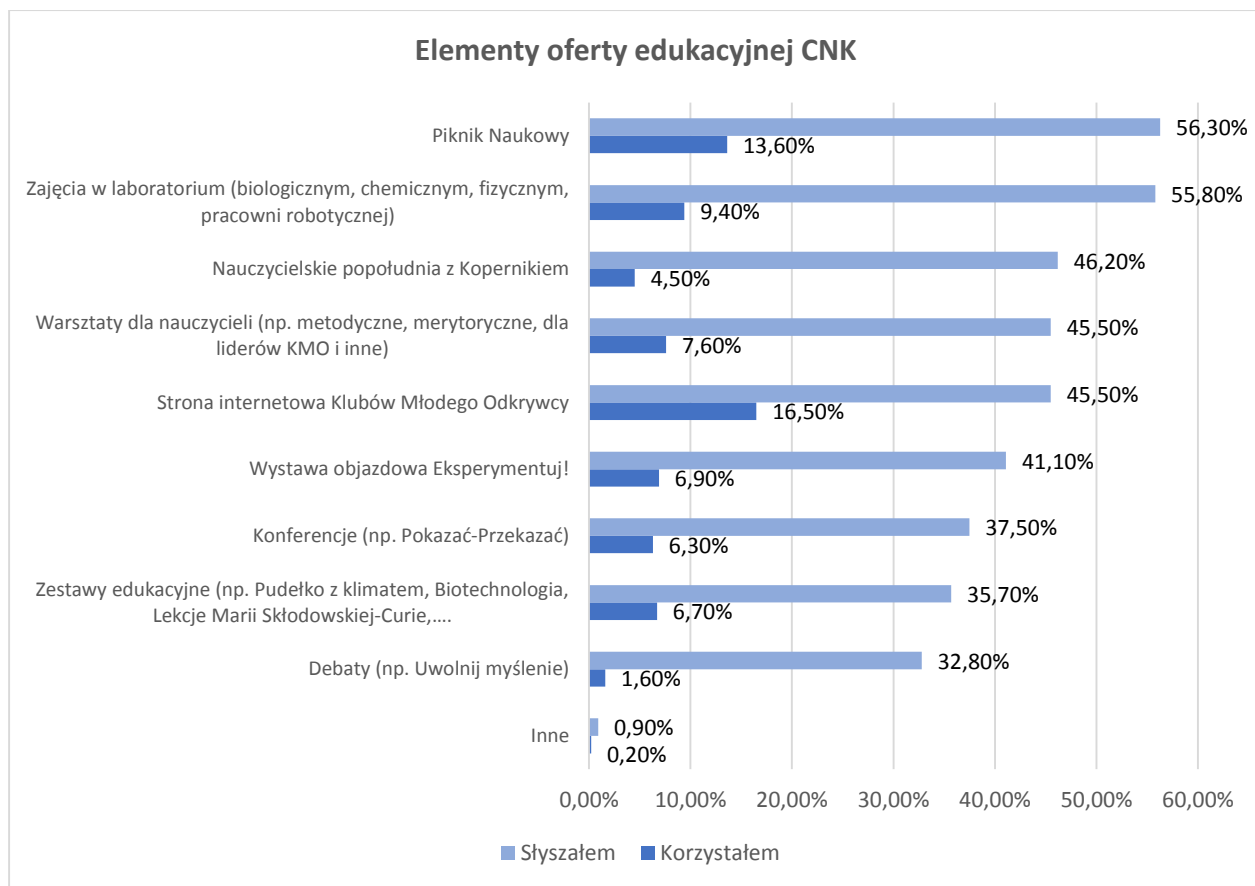
Respondentów ankiety pocztowej oraz wywiadu telefonicznego zapytaliśmy, o jakich elementach oferty edukacyjnej Centrum słyszeli, oraz z których z nich korzystali. Wyniki ilustruje poniższy wykres, wskazujący, że **nawet o najbardziej chyba nagłośnionym wydarzeniu związanym z Centrum, a więc o Pikniku Naukowym, słyszała niewiele ponad połowa (56%) nauczycieli** – a jest to element oferty Centrum, o którym słyszało najwięcej z nich. Uczestniczyło w nim jeszcze mniej badanych, bo tylko 13,6%.

55% ankietowanych słyszało o zajęciach w laboratoriach Centrum, ale jak dotąd skorzystało z nich tylko 9,4%.

Sporo nauczycieli słyszało o Nauczycielskich popołudniach z Kopernikiem (46,2%) oraz o innych warsztatach metodycznych dla nauczycieli (45,5%), jednak bardzo niewielu korzystało z nich osobiście – odpowiednio 4,5% oraz 7,6%.

45% nauczycieli słyszało również o stronie internetowej Klubów Młodego Odkrywcy, i jest to zarazem element oferty Centrum, z którym najwięcej ankietowanych miało osobistą styczność – ze strony korzystało bowiem 16,5% badanych.

Rozpoznawalność elementów takich jak wystawa Eksperymentuj!, konferencje oraz zestawy edukacyjne (np. Pudełko z Klimatem) wśród ankietowanych waha się od 30 do 41%, a korzystało z nich około 6% nauczycieli. O debatach organizowanych przez Centrum słyszało również ok. 30% badanych, ale tylko 1,6% w nich uczestniczyło.

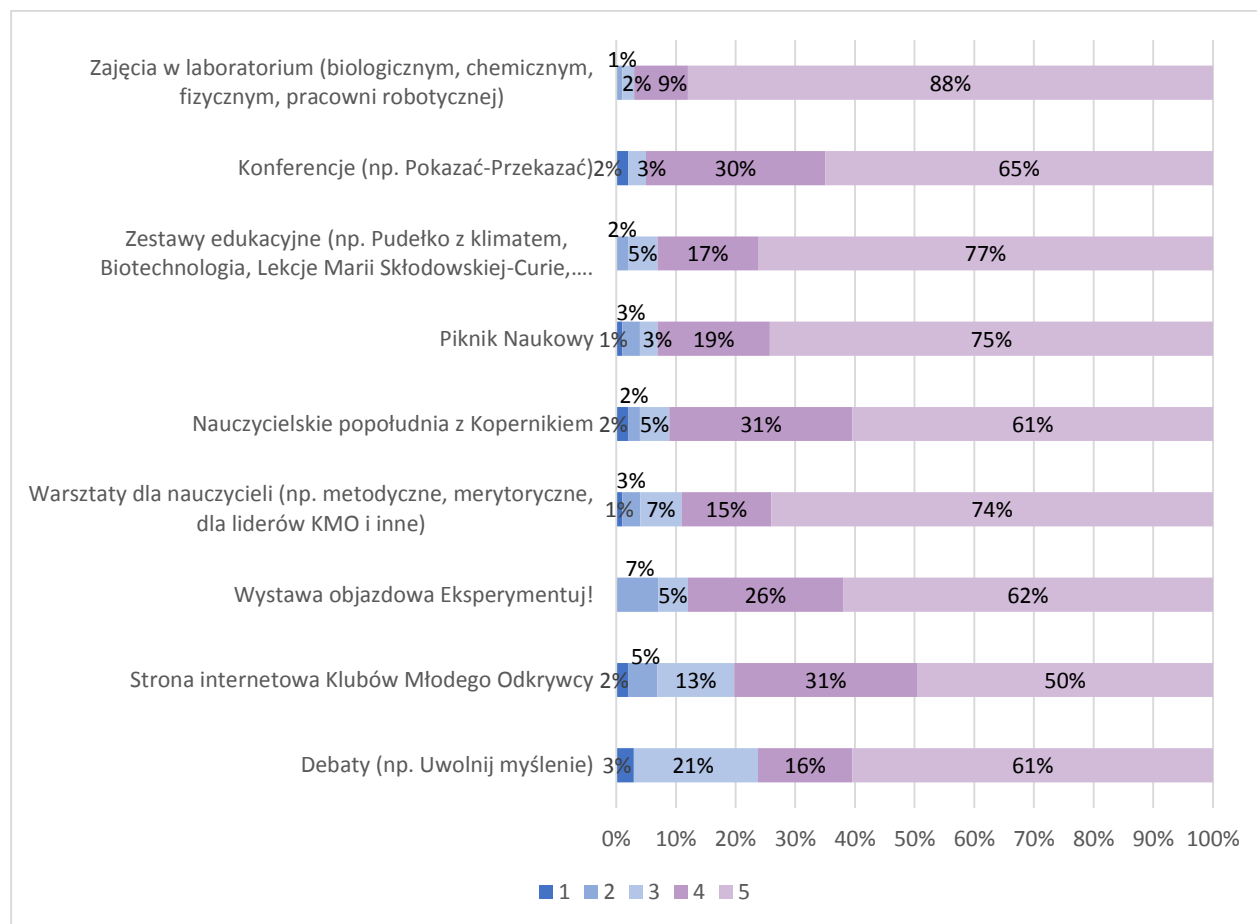

n=455

Wszystkie elementy oferty edukacyjnej Centrum zostały ocenione (w skali od 1 do 5) bardzo pozytywnie: jedynym z nich, który uzyskał poniżej 80% pozytywnych ocen, były debaty takie jak np. Uwolnij myślenie – noty pozytywne wystawiło im 77% badanych. **Najwyżej oceniono zaś zajęcia w laboratoriach – uzyskały one pozytywne głosy aż 97% oceniających.**

Ciesz się fakt, że najwyżej oceniane elementy to te, które mogą posłużyć nauczycielom do indywidualizacji procesu nauczania, do aktywizacji wszystkich uczniów podczas zajęć: nie tylko poprzez wycieczkę do laboratorium, ale także przez wykorzystanie min. Pudełek z Klimatem czy Biotechnologią. Ważna jest także wysoka ocena konferencji takich jak Pokazać-Przekazać, podczas których nauczyciele zdobywają nowe umiejętności i doświadczenia. Wszystko to pokazuje, że respondenci ankiety pocztowej i wywiadu telefonicznego są nauczycielami, którym zależy na tym, by jak najciekawiej pokazać naukę i efektywnie przekazywać wiedzę swoim podopiecznym.

Szczegółowe wyniki prezentuje poniższy wykres:

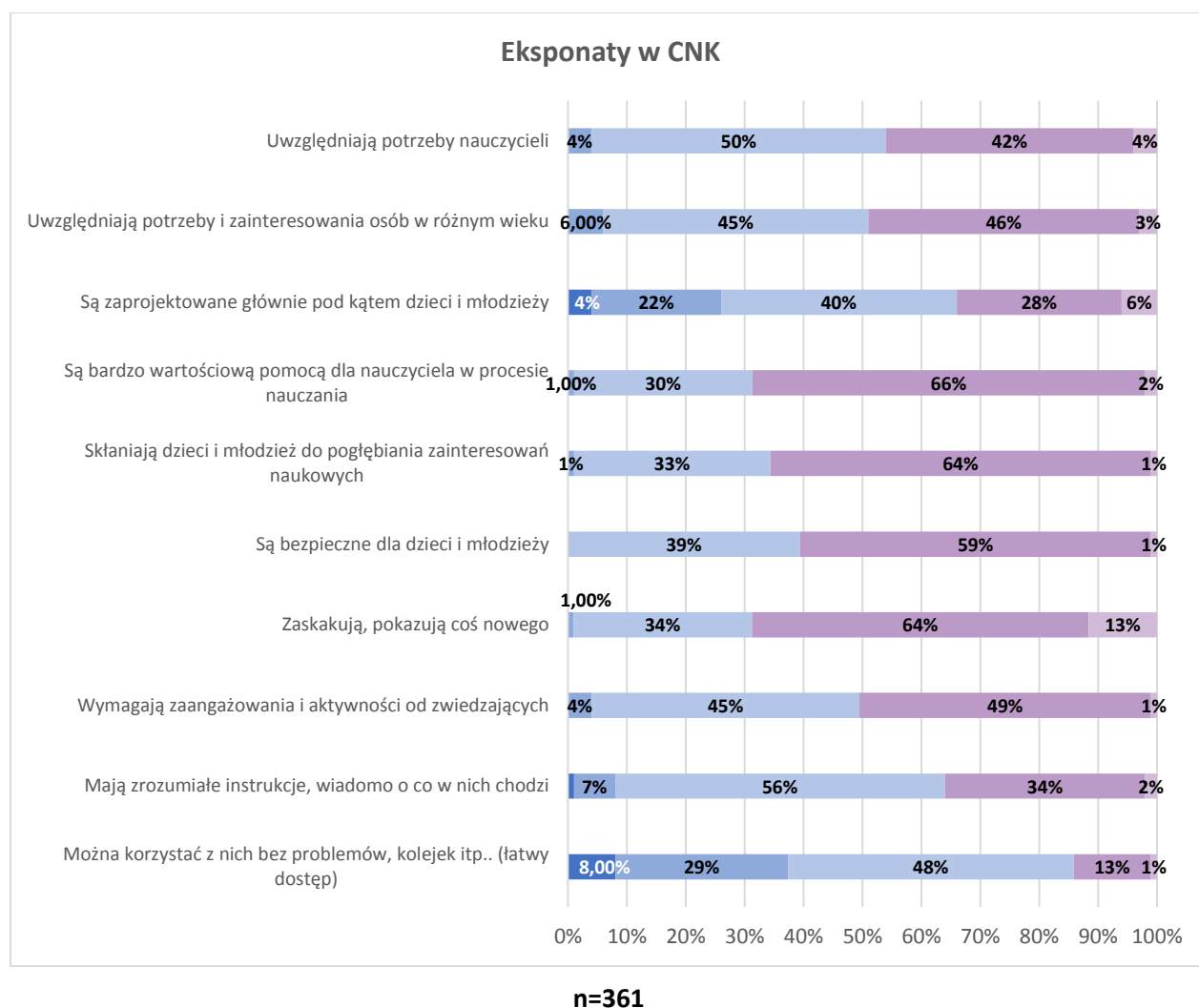

EKSPONATY

Respondentów ankiety pocztowej poprosiliśmy, by pod różnymi względami ocenili ekspozycje, znajdujące się w Centrum. Mieli oni ustosunkować się do szeregu stwierdzeń dotyczących ekspozycji. Jak widać na poniższym wykresie, nauczyciele niemal jednogłośnie zgodzili się z tymi stwierdzeniami. Należy oczywiście brać poprawkę na udowodnioną naukowo skłonność respondentów do zgadzania się z pozytywnymi stwierdzeniami, mimo to jednak wyniki cieszą. Większość nauczycieli stwierdziła bowiem, że **ekspozycje CNK skłaniają młodzież do pogłębiania zainteresowań naukowych (97%), zaskakują i pokazują coś nowego (98%), a także są wartościową pomocą dla nauczyciela w procesie nauczania (96%)**. Dodatkowo ekspozycje uwzględniają potrzeby nie tylko nauczycieli (92%), ale również osób w innym wieku (91%). Jednocześnie 68% nauczycieli stwierdziło, że są one zaprojektowane głównie pod kątem dzieci i młodzieży, który to wynik potwierdzać może w tym wypadku skłonność respondentów do zgadzania się ze stwierdzeniami, zwłaszcza przy tak dużej ich ilości z tą samą skalą oceny.

Badani stwierdzili również, że ich zdaniem eksponaty są bezpieczne dla dzieci i młodzieży (98%), oraz że ich instrukcje są zrozumiałe (90%). Tylko 61% zgodziło się, że z eksponatów można korzystać bez problemów – kolejek, czy awarii. Wynik ten jest prawdopodobnie spowodowany awaryjnością eksponatów – jest to czynnik, który nieodmiennie respondenci wymieniają jako wadę min. w comiesięcznym badaniu satysfakcji zwiedzających CNK.

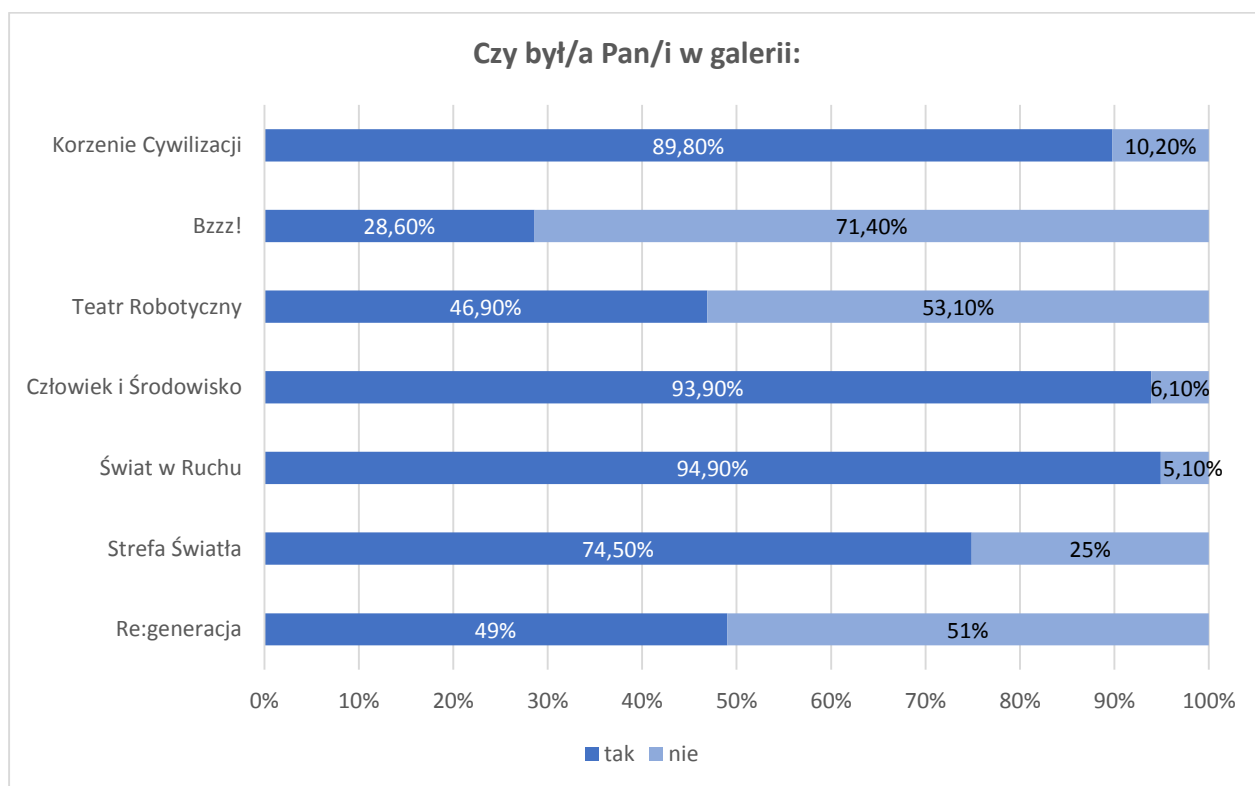
Cieszy za to fakt, że **nauczyciele zgodzili się, iż eksponaty wymagają zaangażowania i aktywności od zwiedzających (94%)** – w końcu samodzielne eksperymentowanie jest istotą CNK.

GALERIE

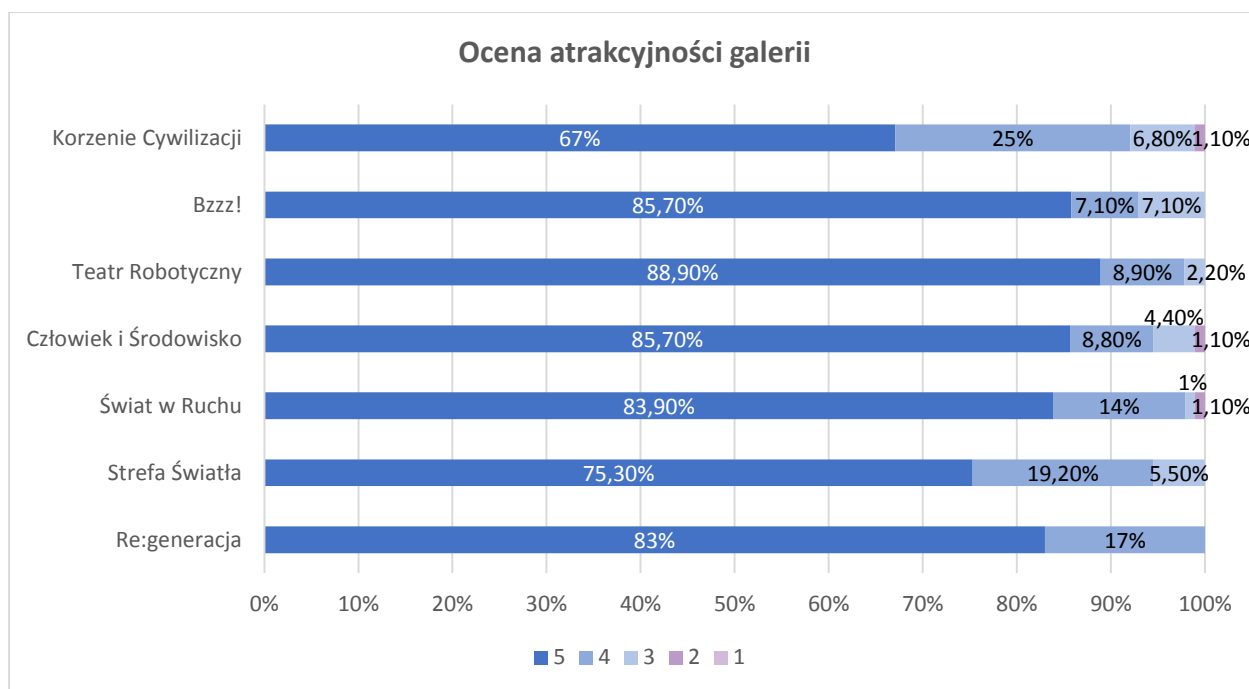
Ankietowanych udzielających wywiadu telefonicznego poprosiliśmy, aby powiedzieli nam, które wystawy widzieli podczas swojej wizyty w Centrum, oraz jak (w skali od 1 do 5) oceniają ich atrakcyjność oraz wartość edukacyjną.

Podobnie jak w przypadku respondentów comiesięcznego badania satysfakcji, **nauczyciele najczęściej odwiedzali trzy „główne” galerie: Świat w Ruchu (94,9%), Człowieka i Środowisko (93,9) oraz Korzenie Cywilizacji (89,9%).** Nieco mniej dotarło do Strefy Światła (74,5%), czy do oddalonej nieco od „głównych” wystaw Re:generacji (49%). W Teatrze Robotycznym była niespełna połowa – 46,9%, zaś w BZZ! 28,6%, co jest oczywiście uzasadnione wiekiem podopiecznych (podobnie jak niższe wyniki Re:generacji).

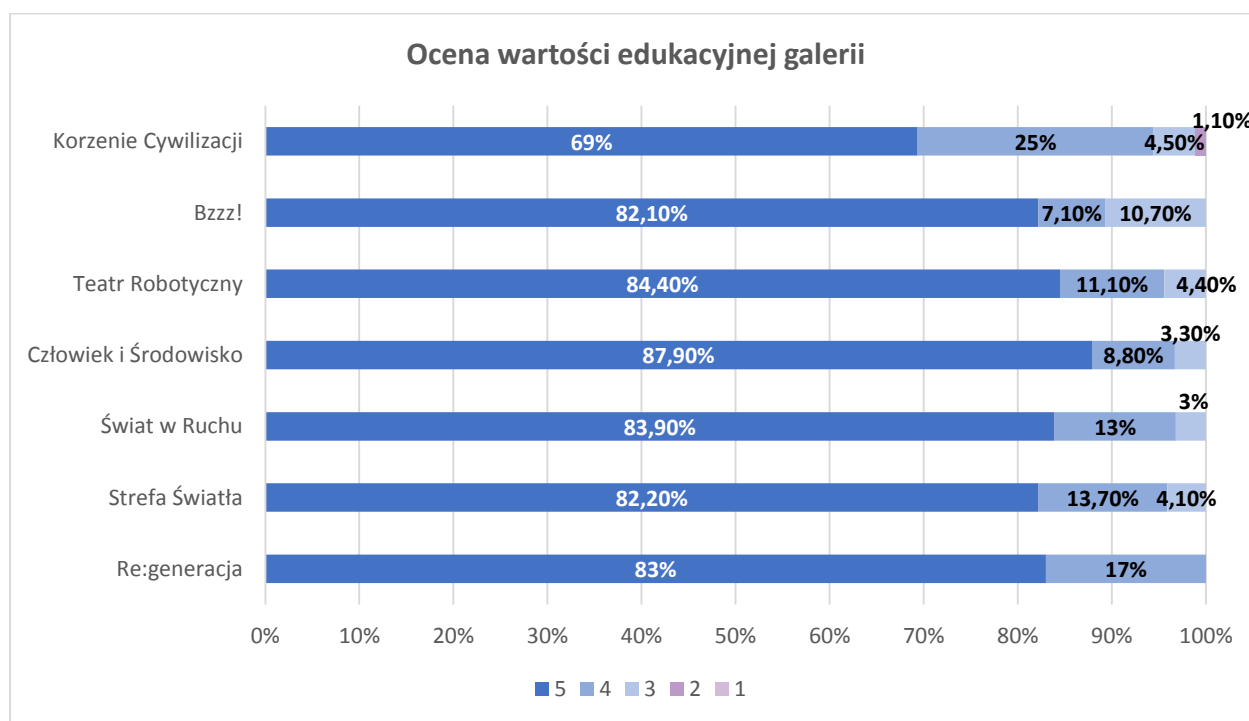
Zdecydowana większość nauczycieli wszystkim galeriom wystawiała ocenę „5”. Z „głównych” galerii najwięcej zebrała ich galeria Człowiek i Środowisko (85,7%), oraz Świat w Ruchu (83,9%). Korzenie Cywilizacji zebrały tylko 67% najwyższych ocen.

Mniej uczęszczane galerie również zostały wysoko ocenione przez nauczycieli, którzy w nich byli. I tak najwyższe noty przyznało Re:Generacji 83% tych, którzy w niej byli, Teatrowi Robotycznemu – 88,9% jego widzów, i galerii BZZ! – 85,7% jej użytkowników.

n=98

Niemal identycznie przedstawia się rozkład ocen wartości edukacyjnej poszczególnych galerii: najwyższe noty otrzymała galeria Człowiek i Środowisko, zaraz za nią plasują się Teatr Robotyczny i Świat w Ruchu oraz Re:generacja. Korzenie Cywilizacji także tym razem zebrały najmniej „piątek”.

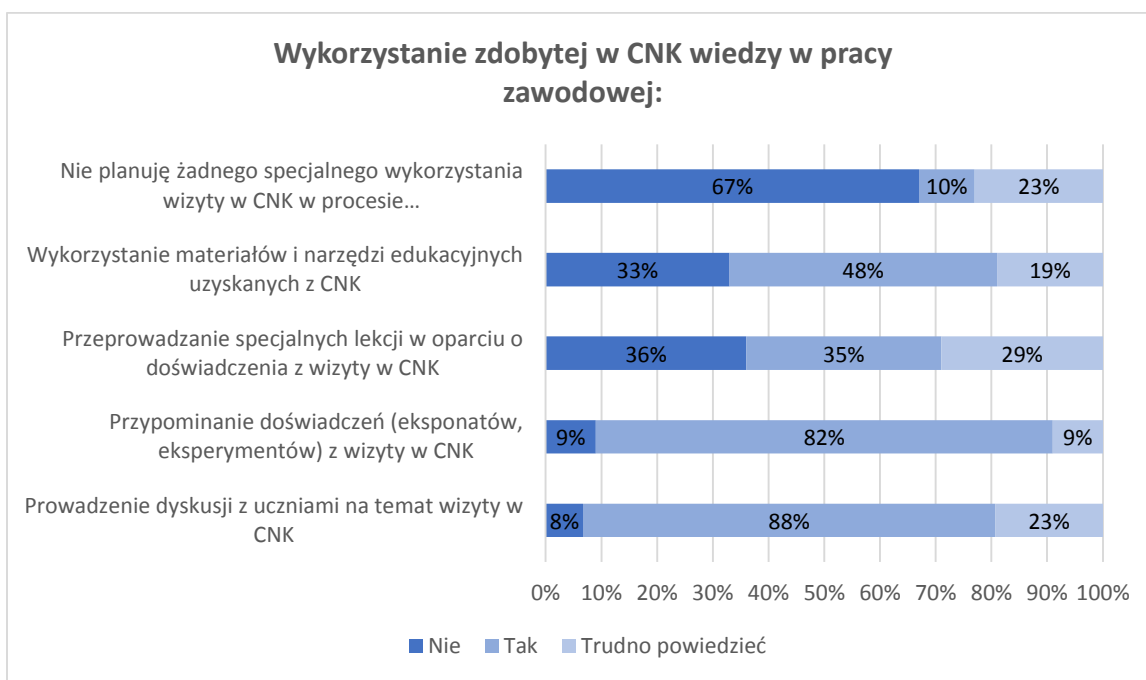

n=98

WYKORZYSTANIE WIEDZY Z CNK W PRACY

W czasie całego badania nauczyciele bardzo rzadko wybierali odpowiedź „trudno powiedzieć”. Zmieniło się to dopiero, gdy zapytaliśmy ich, jak zamierzają wykorzystać zdobytą w CNK wiedzę w swojej pracy zawodowej.

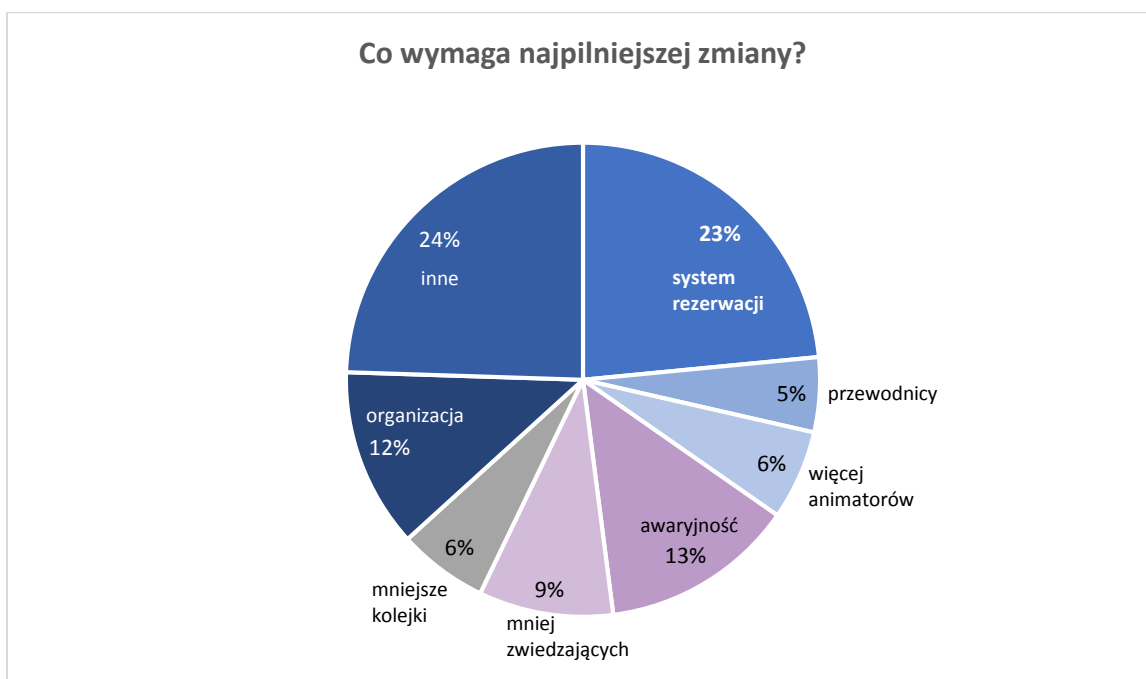
88% badanych zamierza podyskutować z uczniami na temat wizyty w CNK. **82% z nich chciałoby przypomnieć doświadczenia, eksponaty i eksperymenty, z których dzieci korzystały w Centrum.** 48% wykorzysta materiały i narzędzia edukacyjne uzyskane w Centrum. Tylko 35% planuje przeprowadzanie specjalnych lekcji w oparciu o doświadczenia z wizyty w Centrum – aż 29% badanych stwierdziło, że trudno powiedzieć, czy tak będzie. Wynikać to może z faktu, że w większości przypadków są oni bardzo ograniczeni niewielką liczbą godzin danego przedmiotu, w którym to czasie przede wszystkim muszą zrealizować podstawę programową – często czasu na „specjalne” lekcje po prostu nie wystarcza. O takiej możliwości świadczą słowa nauczycieli, którzy udzielali wywiadów podczas ewaluacji Pudełka z Klimatem.

n=455

CO WYMAGA NAJPILNIEJSZEJ ZMIANY?

Ponieważ jednym z celów badania było uzyskanie wiedzy o tym, co przeszkadzało nauczycielom podczas ich wizyty w CNK, zapytaliśmy, co według nich wymaga najpilniejszej zmiany w Centrum. Wyniki nie są zaskakujące: **największa część oczekiwałaby poprawy systemu rezerwacji (23%), szybszego naprawiania popsutych eksponatów (13%) oraz lepszej organizacji niektórych kwestii, takich jak szatnie czy brak ławek dla osób oczekujących w kolejce na bilety (12%).** Nauczyciele chcieliby także, by wewnątrz Centrum przebywało **mniej zwiedzających (9%),** ale jednocześnie, aby **kolejki były krótsze (6%).** Wskazywali również, że przydałoby się więcej animatorów w galeriach (6%), a niektórzy chcieliby, by istniała możliwość wynajęcia przewodnika dla grupy (niektórzy chcieliby, by taka opcja była bezpłatna).

JAKIEGO WSPARCIA MERYTORYCZNEGO OCZEKUJĄ NAUCZYCIELE?

Wyniki naszego badania pokazują, że nauczyciele lokują wizytę w Centrum w procesie edukacyjnym (choć czasem jest to utrudnione ze względu na czas oczekiwania na bilety, konieczność planowania wycieczki z dużym wyprzedzeniem).

Świadczy o tym również fakt, że zapytani o to, jakiego wsparcia merytorycznego oczekiwali od CNK, **nauczyciele najczęściej (23%) stwierdzali, że chcieliby otrzymywać materiały dydaktyczne, które mogliby wykorzystać w szkole.** Nie chodzi o rzeczy wymagające nakładów większych kosztów, takie jak zestawy edukacyjne typu Pudełko z klimatem. Wystarczą **zadania, scenariusze zajęć czy eksperymentów, karty pracy dla uczniów**, które nawiązywałyby do ich wizyty w Centrum. Nauczyciele chcieliby, by wizyta nie była tylko jednorazową atrakcją, lecz by stała się punktem wyjścia do rozwijania zainteresowania uczniów nauką. Takie materiały, otrzymywane przy okazji wizyty, z pewnością pomogłyby w osiągnięciu tego celu.

Wielu nauczycieli (**16%**) podobnie jak w poprzednich pytaniach, wyrażało chęć skorzystania z usług **osoby, która oprowadziłaby grupy po Centrum**, wyjaśniając bardziej skomplikowane eksponaty czy doświadczenia. Zwracali na to uwagę szczególnie wychowawcy młodszych klas szkoły podstawowej (klasy 1-3), którzy często nie posiadają wystarczająco dużej wiedzy, by dokładnie wyjaśnić swojej grupie zasady rządzące danym zjawiskiem.

17% nauczycieli jako wsparcie merytoryczne określiło poprawę organizacji – systemu rezerwacji, zapisów do laboratoriów. Trudno to nazwać pomocą merytoryczną, jednak analizy danych wynika, że nauczyciele piszą o systemie rezerwacji wszędzie, gdzie jest to choć odrobinę uzasadnione. Jak już wspomniano, dobrze byłoby po nieco dłuższym czasie funkcjonowania internetowego systemu rezerwacji sprawdzić, czy zdaniem nauczycieli jest on funkcjonalny i wygodniejszy od poprzedniego.

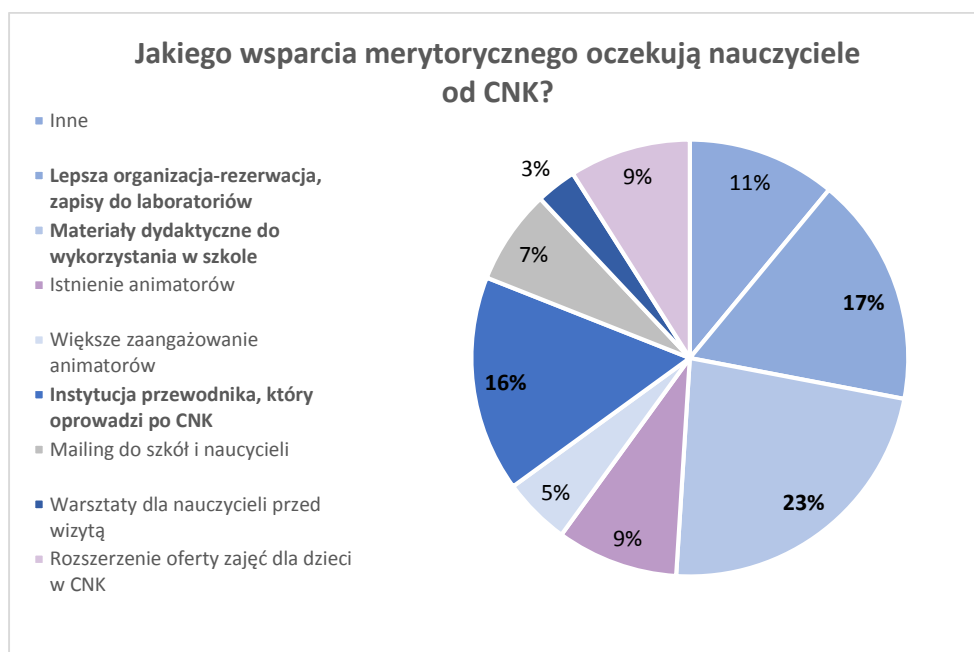
9% ankietowanych chciałoby, aby **Centrum poszerzało swoją ofertę zajęć dla uczniów**: by istniały nie tylko laboratoria, lecz także lekcje tematyczne w przestrzeni wystaw, na które można by się było zapisać, lub by można było taką lekcję zorganizować we współpracy z animatorami. Proponowali także, by Centrum częściej organizowało warsztaty otwarte dla uczniów – nie precyzując jednak, jak dokładnie ich zdaniem taka forma miałaby wyglądać.

Jeśli chodzi o współpracę z animatorami, dane są nieco niepokojące. Okazuje się, że 9% badanych w ogóle nie identyfikuje animatorów jako osób, które wyjaśniają działanie eksponatów i służą tłem teoretycznym różnych zjawisk – po prostu nie są świadomi ich istnienia! To nauczyciele, którzy jako wsparcia merytorycznego chcieliby, by w galeriach pojawili się „wolontariusze”, „osoby wyjaśniające eksponaty”. Świadczy to więc zdecydowanie o tym, że nie mają oni świadomości, że takie osoby się w galeriach znajdują, w dość sporych zresztą ilościach – tym bardziej więc nie wiedzą, że mogą ich poprosić o pomoc. Nie mogą zatem również mieć żadnych pomysłów na współpracę z nimi.

5% badanych chciałoby za to, by animatorów w galeriach było więcej: biorąc pod uwagę, że blisko 40% badanych była w CNK w styczniu 2010 roku, można powiedzieć, że ich oczekiwanie zostało spełnione – teraz wszak wzrosła liczba animatorów pracujących na jednej zmianie w galerii.

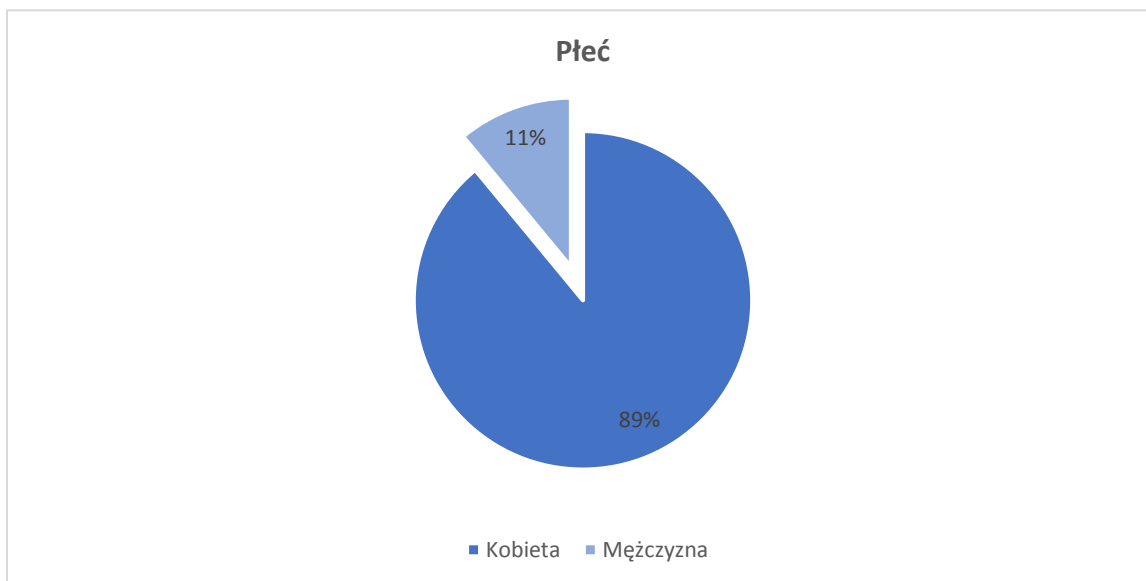
7% nauczycieli wysunęło propozycję, by CNK zorganizowało listę mailingową, na której znalazłyby się szkoły bądź też sami nauczyciele - tak, by otrzymywali oni na bieżąco informacje o tym, co dzieje się w Centrum. Jest to ciekawy pomysł, zwłaszcza w kontekście danych dotyczących rozpoznawalności przez nauczycieli różnych elementów oferty CNK. Dodatkowym ułatwieniem jest fakt, że w tym roku powstała baza danych teleadresowych szkół, które dokonywały rezerwacji grupowych od czasu otwarcia Centrum – stworzenie listy mailingowej nie byłoby więc skomplikowanym logistycznie przedsięwzięciem.

Niewielu, bo zaledwie 3% nauczycieli, wskazało, że chętnie odbyliby przed wizytą w Centrum z dziećmi, wizytę „zapoznawczą”, podczas której animatorzy opowiedzieliby im o wystawach, tak by mogli oni lepiej przygotować się do wizyty z uczniami.

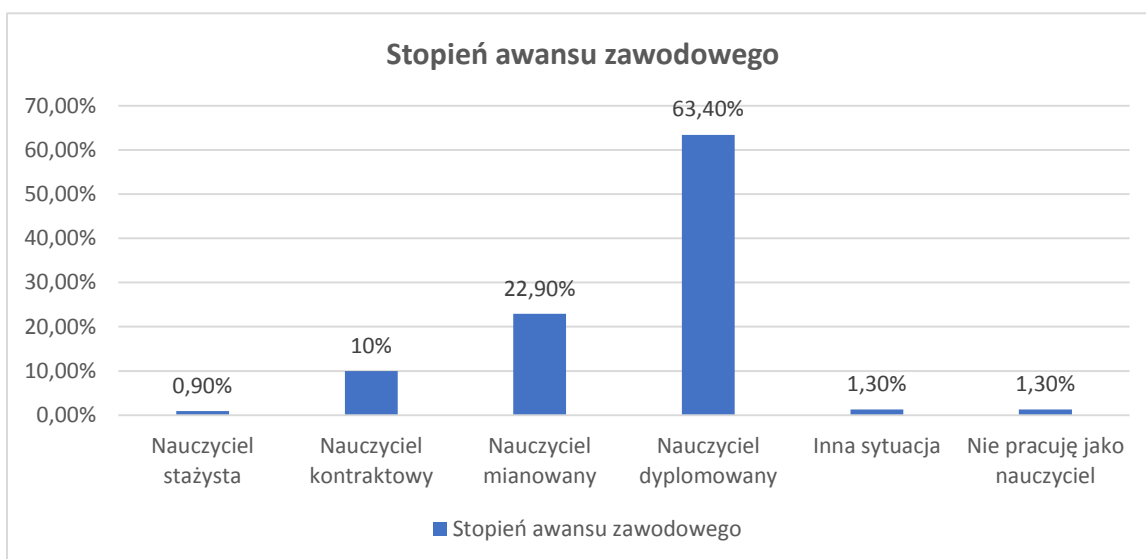

INFORMACJE DEMOGRAFICZNE

89% badanych to kobiety, 11 % – mężczyźni.

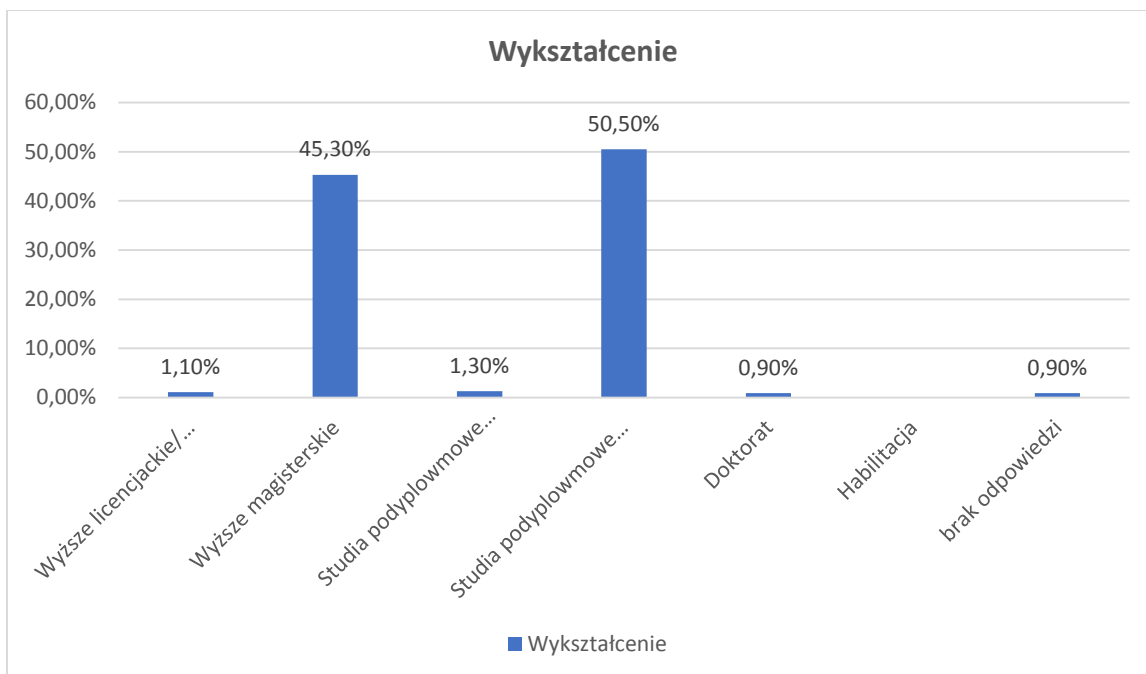

Ponad połowa ankietowanych – 63,4% - to nauczyciele dyplomowani. 22,9% z nich to nauczyciele mianowani, 10% - nauczyciele kontraktowi. Zaledwie 0,9% badanych to nauczyciele stażysty, zaś 1,3% nie pracuje jako nauczyciel.

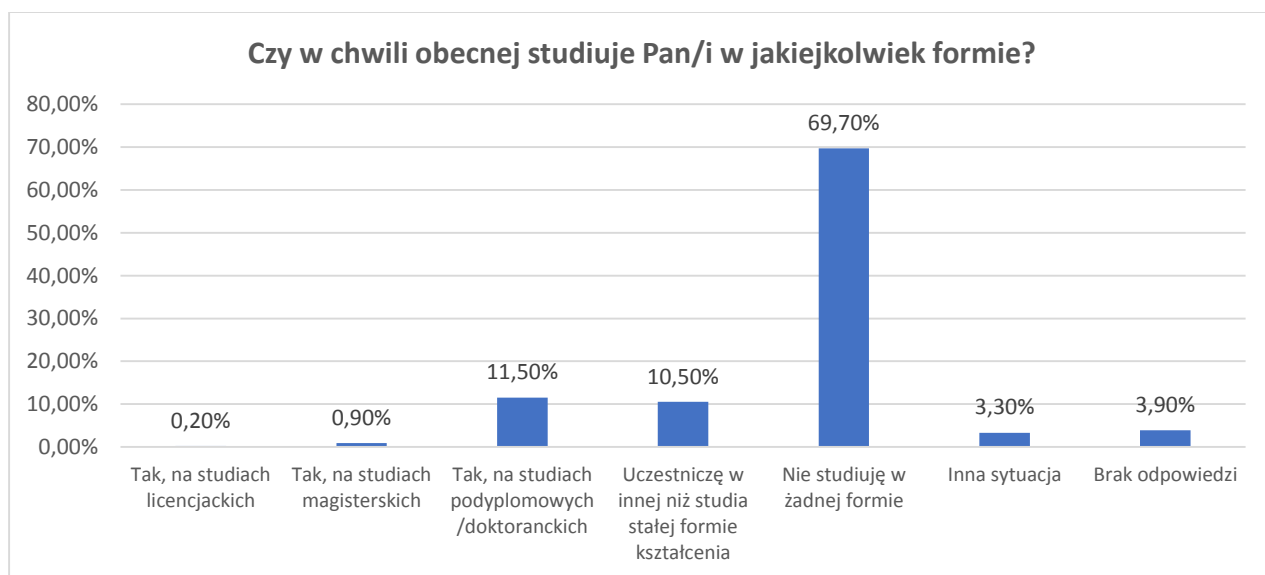
n=459

Połowa badanych (50,5%) skończyła studia podyplomowe. 45% posiada wykształcenie wyższe magisterskie, zaś 1,1% - wyższe licencjackie. 1,3% ukończyło po licencji studia podyplomowe. Tylko 0,9% badanych posiada stopień doktora.

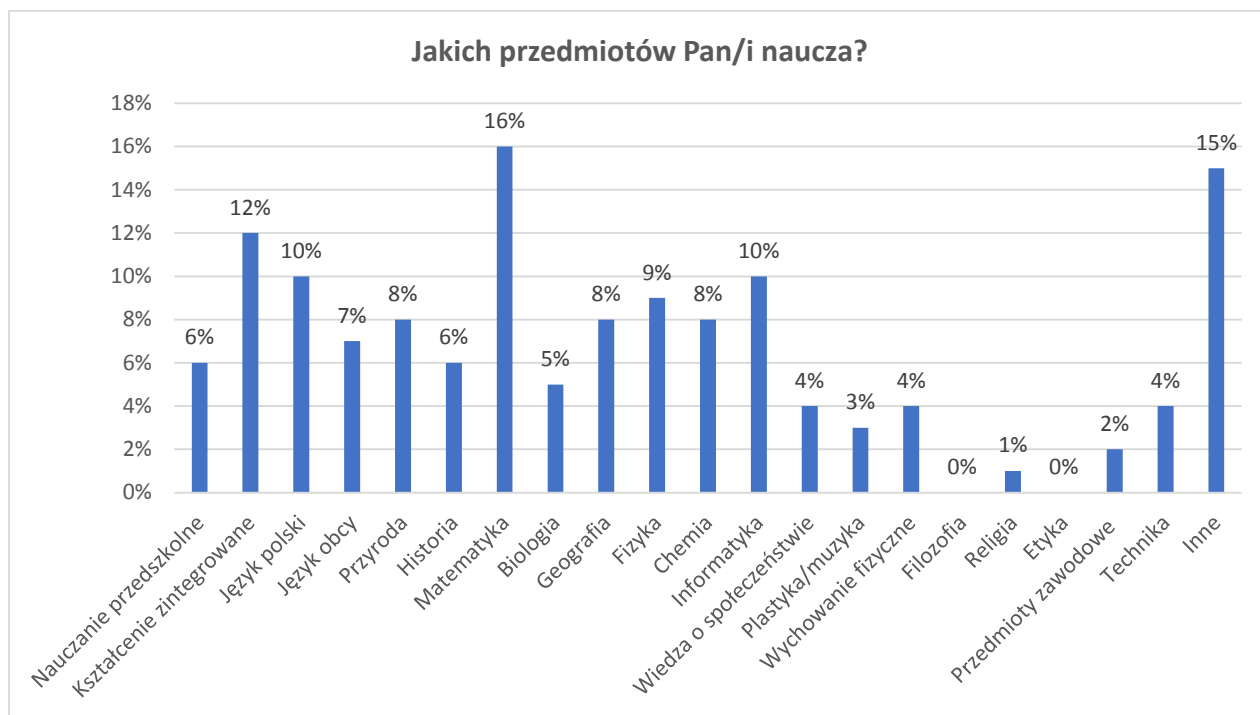
n=459

Zdecydowana większość badanych – 69,7% - nie studiuje obecnie w żadnej formie. 11,5% kontynuuje naukę na studiach doktoranckich bądź podyplomowych, a 10,5% - przy pomocy innej, niż studia stałej formy kształcenia. Tylko 0,9% kończy studia magisterskie.

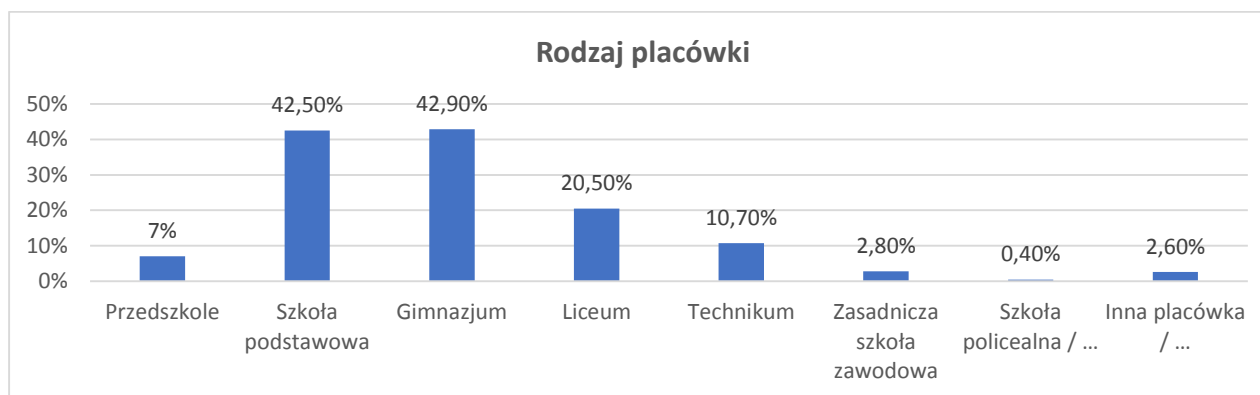
n=459

Wśród ankietowanych najwięcej było nauczycieli matematyki (16%), kształcenia zintegrowanego (12%) oraz informatyki (10%), fizyki (9%), chemii (8%), geografii (8%) oraz przyrody (również 8%). Tylko 5% stanowili biolodzy. 10% badanych nauczało języka polskiego, 6% historii, po 4% - wiedzy o społeczeństwie, techniki oraz wychowania fizycznego. 6% badanych stanowili nauczyciele przedszkolni.

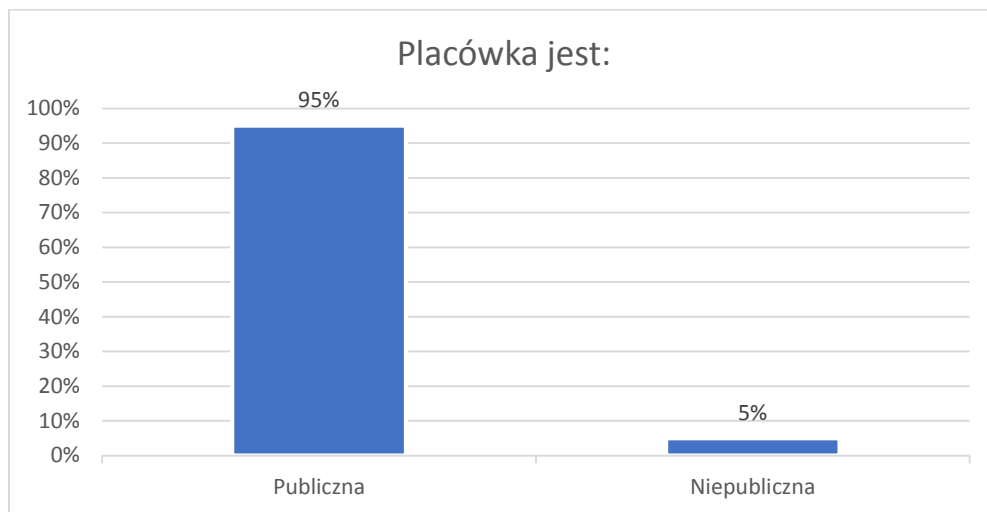
n=459

Jak pokazuje wykres, najczęściej odwiedzali nas nauczyciele gimnazjów (42,9%) oraz szkół podstawowych (42,5%). Było także sporo nauczycieli licealnych – 20,5%. 10,7% stanowili nauczyciele techników, 7% - przedszkoli.

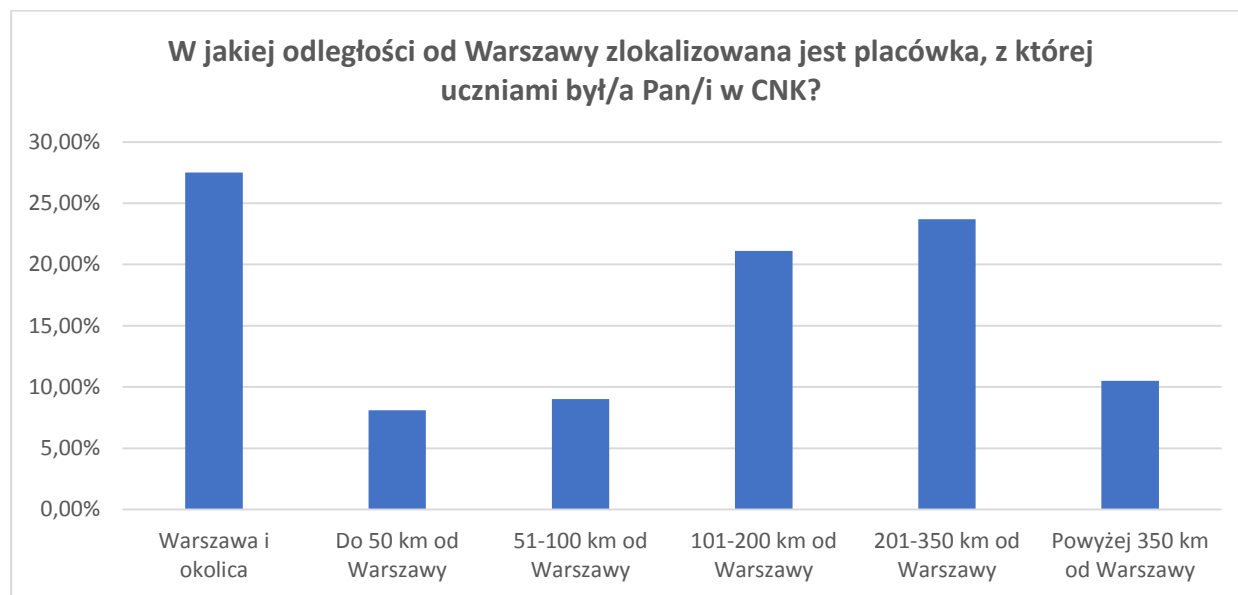

n=459

Niemal wszyscy nauczyciele – 95% - naucza w placówkach publicznych. Zaledwie 5% z nich uczy w szkołach niepublicznych.

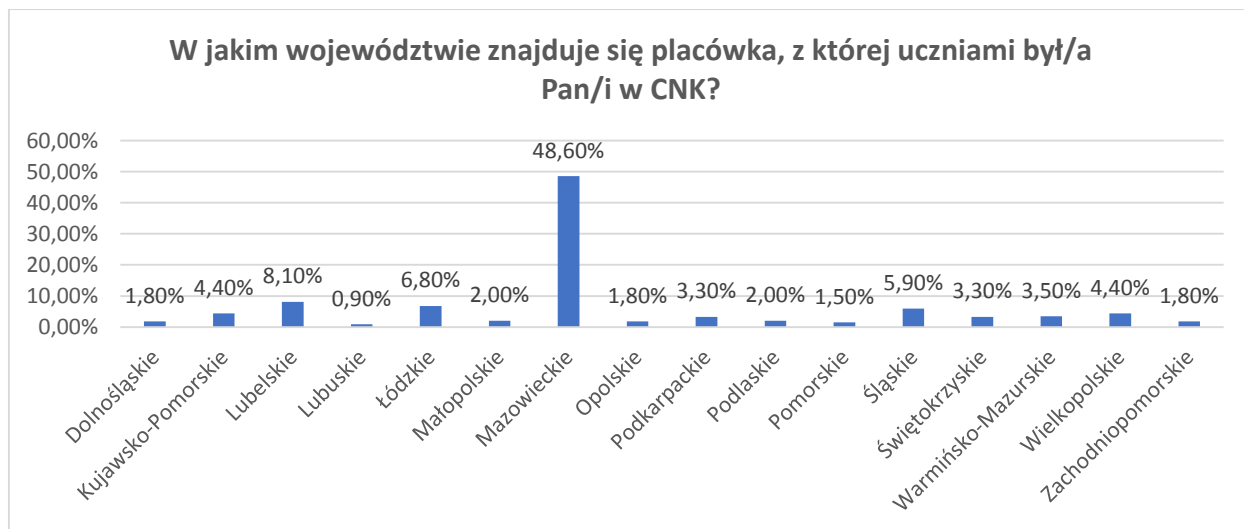

Najczęściej placówka, w której uczy nauczyciel, znajdowała się w Warszawie lub okolicach (27,5%). Na drugim miejscu – 23,7% - znalazły się placówki oddalone od stolicy o 200-350 km. 1/5 nauczycieli pracowała w szkołach mieszczących się 100-200 km od Warszawy, a kolejne 10% - w placówkach oddalonych o ponad 350 km. Najmniejszą część badanych stanowili ci pracujący w miastach do 50 km od Warszawy (8,1%) oraz 50-100 km od stolicy.

n=459

Prawie połowa ankietowanych (48,6%) pracuje w województwie mazowieckim. 8% naucza w województwie lubelskim, kolejne 6,8% - w łódzkim. Jak widać, Centrum odwiedzają głównie wycieczki z obszarów centralnych Polski – pozostałe województwa są reprezentowane dużo mniej licznie.

n=459

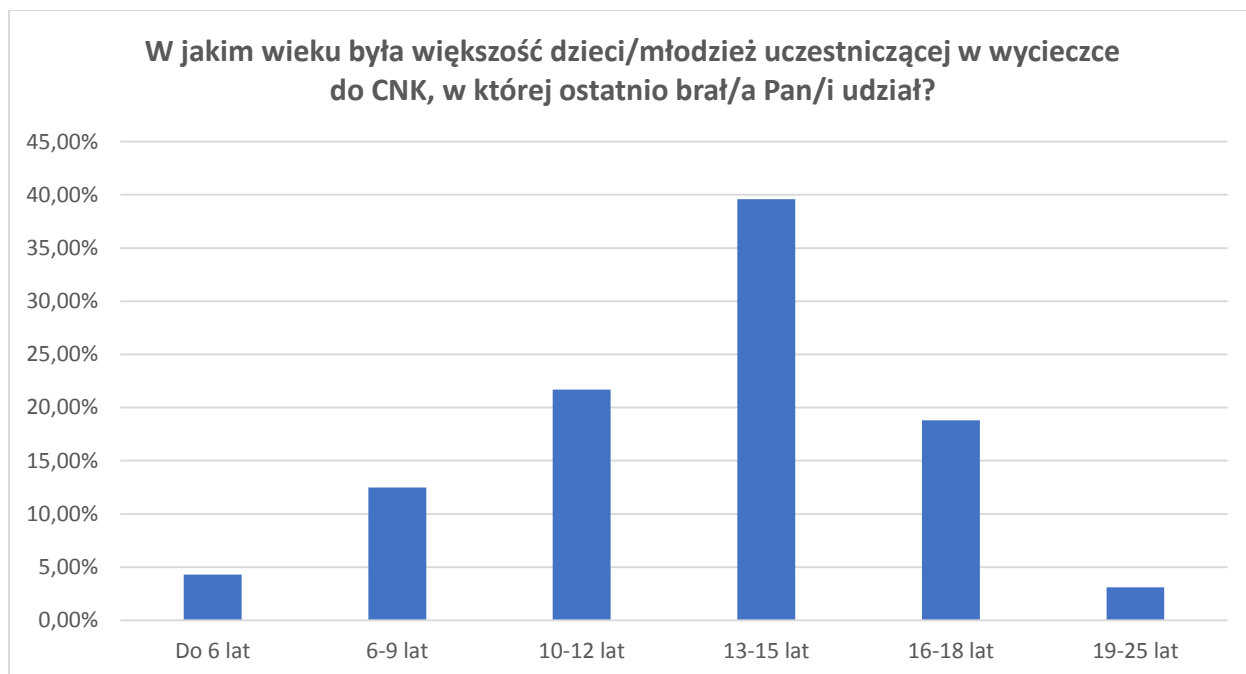
Spora jest za to różnorodność, jeśli chodzi o wielkość miejscowości, w której uczą ankietowani. 22,2% przyjechało do nas z miast powyżej 250 tysięcy mieszkańców, ale 24,9% - z wsi. 19,1% uczy w miastach mających od 20 do 50 tysięcy mieszkańców, 14,4% - w miastach do 20 tysięcy mieszkańców. 12,7% badanych przyjechało z miast mających od 50 do 100 tysięcy mieszkańców, a 6,7% - z miast, w których mieszka od 100 do 250 tysięcy ludzi.

Takie wyniki cieszą, pokazują bowiem, że oferta Centrum dociera nie tylko do większych miast, lecz jest także przedmiotem zainteresowania nauczycieli z mniejszych miejscowości.

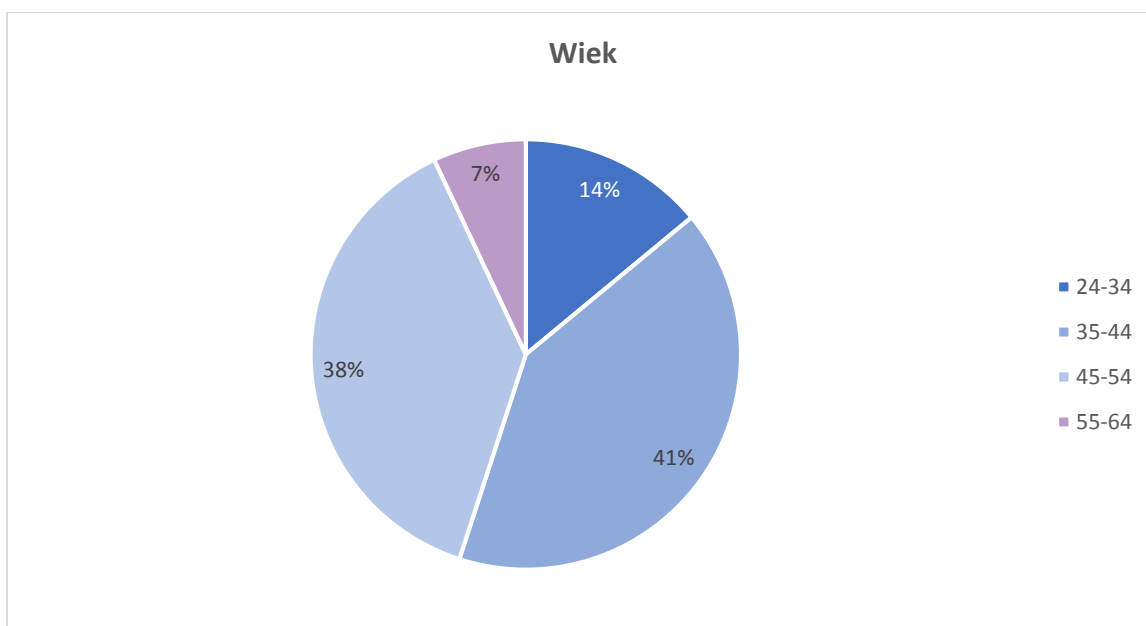
n=459

W związku z tym, że odwiedzili nas głównie gimnazjaliści oraz uczniowie szkoły podstawowej, poniższy wykres nie powinien dziwić. Największa część nauczycieli –39,6% - przyjechała do Centrum z grupami w wieku od 13 do 15 lat.

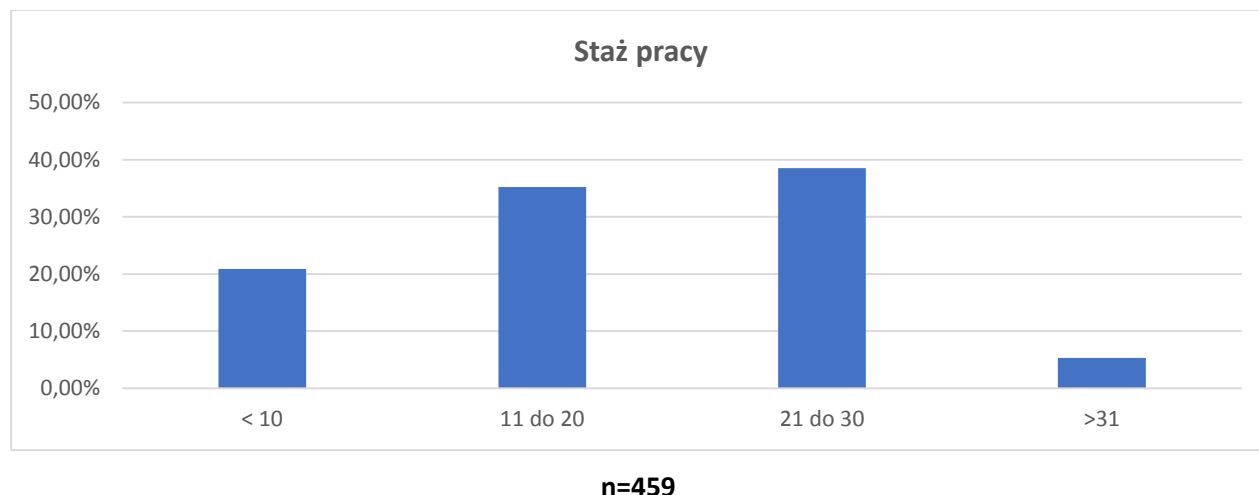

n=351

41% ankietowanych to osoby w wieku 35-44 lata, zaś kolejne 38% - nauczyciele w wieku 45-54 lata. Niewiele jest osób w wieku 55-64 lata – stanowią one zaledwie 7% badanych. Dwukrotnie liczniejsza (14%) jest grupa nauczycieli młodych – w wieku od 24 do 34 lat.

Staż pracy ankietowanych najczęściej (38,5%) mieścił się w przedziale 21-30 lat. 35,2% badanych miało od 11 do 20 lat doświadczenia zawodowego, 20,9% - mniej niż 10 lat. Tylko 5,3% nauczycieli pracowało w swoim zawodzie dłużej, niż 31 lat.

Wydaje się, że nauczyciele są zadowoleni z jakości swoich wizyt w CNK, realizują tutaj swoje cele edukacyjne i dobrze się bawią – zarówno oni, jak i ich uczniowie. Centrum inspiruje ich do zgłębiania wiedzy i samodzielnego eksperymentowania. Co zatem można zrobić lepiej? Na uwagę zasługuje kilka aspektów, w zakresie których wiele dobrego już „się robi”.

1. Stosunek do animatorów

Fakt, że blisko 10% nauczycieli nie była świadoma istnienia animatorów, nie jest powodem do zadowolenia. Jak wiadomo, od niedawna w galeriach pojawiło się ich więcej, jednak prawdopodobnie nie tylko o ilość chodzi. Wydaje się, że nauczyciele przede wszystkim nie kojarzą „ludzi w czerwonych koszulkach” z kimś, kto mógłby być ich partnerem w aktywizacji młodzieży – traktują ich raczej jak obsługę organizacyjną, osoby pilnujące porządku. Stąd też wniosek, że sytuację może poprawić zainicjowany niedawno projekt mini-pokazów w galeriach, w czasie których animatorzy mają okazję przekazywać wiedzę w inny sposób, niż dotychczas. Wyraźniej podkreślana jest ich rola edukatorów.

2. Stosunek do systemu rezerwacji

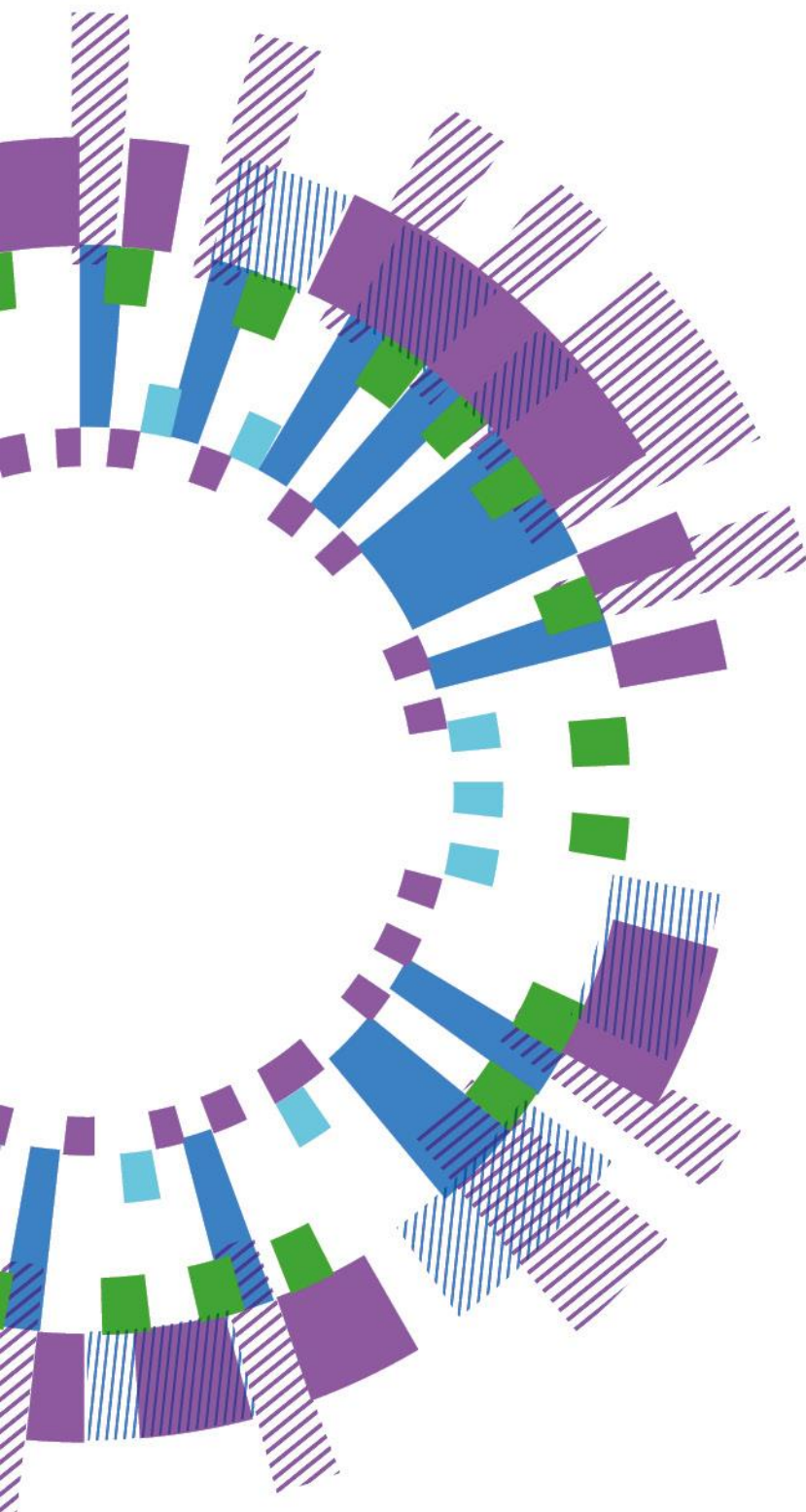
System rezerwacji biletów grupowych jest zazwyczaj pierwszą „instancją” Centrum, z którą stykają się nauczyciele. Trudności w zorganizowaniu biletów z pewnością wpływają na opinię nauczycieli o CNK. Dlatego bardzo cieszy fakt wprowadzania do użytku systemu rezerwacji internetowej. Przy kolejnej edycji badania należałoby sprawdzić, czy zmienił się również stosunek nauczycieli do tego aspektu organizacji wycieczki.

3. Znajomość oferty edukacyjnej CNK i korzystanie z niej

Badanie wykazało, że choć nauczyciele odwiedzają strony internetowe CNK, to najwyraźniej nie wszyscy korzystają z zakładki „dla nauczycieli”: ponad połowa z nich nie jest świadoma istnienia takich warsztatów jak Nauczycielskie Popołudnia z Kopernikiem, czy warsztaty metodyczne, jeszcze mniej słyszało o konferencji Pokazać – Przekazać czy o zestawach edukacyjnych tworzonych przez Centrum. Wielu z nich natomiast manifestuje chęć otrzymywania pomocy merytorycznej w postaci scenariuszy lekcji czy niewielkich pomocy dydaktycznych umożliwiających powtórzenie doświadczeń w szkolnej klasie. Widać więc, że na te oczekiwania Centrum odpowiada – tylko że część nauczycieli nie jest tego świadoma. Stąd ciekawym pomysłem jest stworzenie newslettera dla szkół, w którym CNK informowałoby nauczycieli o bieżących wydarzeniach, ofercie Centrum, nadchodzących warsztatach nauczycielskich czy możliwości otrzymania zestawów edukacyjnych.

4. Powtórzenie badania

Tegoroczne badanie jest bodaj pierwszym tak kompleksowym badaniem nauczycieli, będących jednymi z najważniejszych odbiorców oferty CNK. Dotychczas dane o nich docierały do nas fragmentarycznie – na podstawie ankiet przeprowadzanych w czasie warsztatów nauczycielskich czy konferencji Pokazać-Przekazać. Dopiero to badanie gromadzi w jednym miejscu opinie, przemyślenia i oczekiwania nauczycieli w stosunku do Centrum. Sądzę więc, że warto powtarzać je w przyszłości, zwłaszcza ze względu na trzy powyżej opisane aspekty działania Centrum. Powtórzenie badania – a zwłaszcza rozwinięcie części obserwacyjnej – pozwoliłoby na zarysowanie pełniejszego obrazu grupy, jaką są nauczyciele.

**Więcej informacji o badaniu udziela
Dział Badań Centrum Nauki Kopernik
badania@kopernik.org.pl**

Warszawa 2016
Centrum Nauki Kopernik
ul. Wybrzeże Kościuszkowskie 20
00-390 Warszawa
www.kopernik.org.pl